PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

3. OKTOBRA 1970 — ŠT. 39 — L. XXVII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/I
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

gorenje

TRI VPRAŠANJA LOJZETU CAPUDRU, PREDSEDNIKU REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV

ZAKAJ TAKO RADI pozabljamo na človeka

Potreben je družbeni dogovor o terenskih dodatkih ● Denar za stanovanja je, stanovanj pa ni! ● Zasnove dolgoročnega razvoja gradbeništva preveč računajo z vplivanjem tehnike in tehnologije, pozabljajo pa na pomen in vlogo delovnega človeka v procesu proizvodnje

LOJZE CAPUDER

Gradbeništvo letos doživlja precejšnjo konjunkturo, obenem pa je zaskrbljeno, kakšno vlogo in pomen mu bodo pripisali v okvirih programa dolgoročnega razvoja in bodoče stanovanjske graditve. Od obojega je namreč v pretežni meri odvisna zaposlitev njegovih zmogljivosti. Za te zadeve, zlasti za stanovanjsko gradnjo, je slednjič zainteresirana tudi najširša javnost. Kaže, da oboje — razen problematike terenskih dodatkov — predstavlja tista dva problema, katerih razrešitev ne bo možna brez kar najtesnejšega sodelovanja vseh družbenih dejavnikov, predvsem pa sindikatov. Tako se zdaj že začenja javna razprava o dolgoročnem razvoju gradbeništva in industrije gradbenega materiala v Sloveniji, prav tako pa zainteresirani dejavniki že razmišljajo o izhodiščih za resolucijo o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva.

Glede na vse to smo zaprosili predsednika RO sindikata gradbenih delavcev Lojzeta Capudra, da spregovori o stališčih sindikatov v zvezi s temi vprašanji.

(Nadaljevanje na 6. strani)

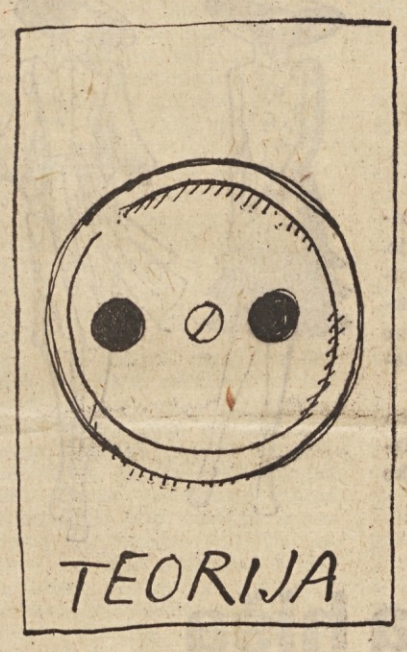

Brez besed

hoja
predelava lesa
ljubljana
langusova 8

Za odmrznitev stanarin

Konec minulega tedna je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije seznanil izvršni svet skupščine SR Slovenije s svojimi stališči o stanovanjskih najemninah. Sindikati podpirajo prizadevanja, da bi z januarjem 1971 leta »odmrznili« stanarine ter hkrati uvedli diferencirano subvencioniranje stanarin za tiste kategorije prebivalstva, ki so resnično potrebni družbene pomoči. Ker je treba kot kriterij za upravičenost prejemanja stanovanjske subvencije upoštevati družbeno dogovorjeni minimum družinskega dohodka, število družinskih članov in zasedenost stanovanja, sindikati priporočajo, da pospešimo pripravo ustreznih republiških predpisov.

Sedanji način subvencioniranja je nevzdržen, kajti z njim pridobivajo največ tiste kategorije prebivalstva, katerih dohodki so že sicer tolikšni, da jim subvencija sploh ni potrebna. Če hočemo preprečiti rastoče nezadovoljstvo zaradi prepočasnega izvajanja stanovanjske reforme ter tudi zmanjšati socialne razlike, ki jih linearno subvencioniranje stanarin močno zaostruje, je treba storiti vse, da bi sedanje stanarine »odmrznili« že z novim letom.

Sindikati so spričo kratkega časa, ki še preostaja do novega leta in s tem do »odmrznitve« stanarin, resnično zaskrbljeni. Zato priporočajo republiškemu izvršnemu svetu, naj spodbudi pripravo ustreznih republiških predpisov. Očitno je namreč, da bodo morale občine glede na specifične pogoje svojega prebivalstva sprejeti temu primerne kriterije in merila za subvencioniranje stanarin prebivalcem, ki so potrebni družbene pomoči.

D. R.

ODLOČITE SE ZA IZDELKE ALPSKE MODNE INDUSTRIJE IZ RADOVLJICE

ALMIRA

IN ZADOVOLJNI BOSTE!

JORDAN SABADIN (prvi z leve), galvanizer pri kopelih, zaslužek kakih 950 din; z ženo, ki je zaposlena, skrbita sama zase: »Prav je, da se sindikat zavzema za delavce. Zakaj se ne bi, saj je delavska organizacija! Samo za več bi se moral potegovati, ko so cene tako visoke... V tovarni pa bi morali poskrbeti predvsem za vzgojo mladih delavcev. Neradi ubogajo, nočejo prisluhniti nasvetom starejših. Ne poznajo discipline. Od discipline je odvisen red, od reda pa vse drugo; tudi denar, ki ga dobimo ob mesecu.« DARJO BIZJAK (drugi z leve), delovodja v orodjarni, samski, mesečno zasluži kakih 1800 din: »Sindikat je napravil dobro potezo, ko se je izrekel, koliko bi najmanj moral zaslužiti vsak delavec. Vprašanje pa je, kako naj bi to dosegli in koliko bo takrat pomenilo teh 800 din. Sicer pa bi rekel, da se največje rezerve v naši tovarni skrivajo na dveh področjih! V organizaciji dela, v kateri je vse preveč ‚lukenj', in pri varčevanju z materiali.« HELENA JEREMIČ (v sredini), delavka na sklopu krmila, zasluži kakih 1000 din mesečno; z možem, ki je zaposlen, preživljata 2 otroka: »Da se sindikat zavzema za najmanjši zaslužek 600 din, sem že slišala, za priporočilo o zaslužku 800 din pa še ne! Prav je, da je storil, kot ste mi povedali, ampak za še več bi se moral zavzeti ob današnji draginji. Kar pa zadeva razmere v našem podjetju, lahko spregovorim le o našem oddelku. Vem, da bi bilo veliko bolje, če bi odgovorni ljudje poskrbeli, da bi kooperanti izpolnjevali obveznosti, ki jih imajo do nas. Če namreč kooperanti zamujajo, smo brez dela in pač stojimo. Jasno je, da temu sledijo nižji zaslužki...« JOŽE KOCJANČIČ (drugi z desne), delavec na rezkalnem stroju, mesečni dohodek med 1000 in 1100 din; s tem denarjem preživlja ženo in otroka, razen njiju pa še očeta in mater: »Strinjam se s tem, da sindikat to zadevo jemlje v svoje roke. Želel pa bi, da bi se potegoval za več, kajti 800 din je dandanes strašansko malo. Sicer pa bi rekel, da bi pri nas morali marsikaj popraviti in spremeniti. Vidim ljudi, ki po štirih urah naredijo normo, potem pa postopajo. Drugi spet se kar naprej sprehajajo, čeprav imajo svoja delovna mesta. Nekaj je pri tem očitno narobe.« VLADO KALABA (skrajno desno), VK strugar, zasluži med 1500 in 1600 din; z ženo, ki je zaposlena, skrbita za 2 otroka: »Kdo pa naj bi se potegnil za delavce, če ne sindikat! Zdaj pričakujem, da bo zahteval vedno več, pač skladno z gibanjem življenjskih stroškov. Glede možnosti za izboljšanje osebnih dohodkov v naši tovarni pa bi dejal, da jih vidim predvsem v boljši organizaciji dela. Pri tem razumem tudi pogojem in razmeram prilagojene norme. Zdaj je tako, da ne smeš preveč hiteti, ker bi ti sicer hitro zvišali normo. Marsikdo zavoljo tega ‚zabušava'; tudi sam nisem nobena izjema. Toda: zakaj ne bi bili plačani od komada, namesto da nas utesnjujejo s časovno normo? Takrat bi se vsakdo bolj potrudil, disciplina bi bila večja. Temu bi prav gotovo sledili še boljši rezultati.«

DELAVCI TOVARNE MOTORNIH VOZIL »TOMOS«, KOPER, O STALIŠČU SLOVENSKIH SINDIKATOV

za lepšo in bolj čvrsto postavo
melbrosia® p.l.d.
medex Ljubljana

Pri njih segajo že više

Že od letošnjega januarja je slehernemu zaposlenemu v tovarni Tomos zagotovljen zaslužek najmanj 800 din ● Vzpon, ki ga dosega njihova delovna organizacija, obeta, da bodo kmalu prav vse zaslužke lahko potisnili precej navzgor

(Nadaljevanje na 2. strani)

vitka linija - linija zdravja
JOGURT ne redi
LJUBLJANSKE MLEKARNE

Dogovor vsekakor!

Predsedstvo Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije o osnutku družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov

Kar je najprej treba vedeti: pripravljen je osnutek družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov. Za zdaj še bolj kot osnutek besedila, na rob katerega bodo svoje pripombe pripisali kot prvi njegovi podpisniki. Le-ti pa so, kot je iz sedanje verzije dogovora razvidno, republiška izobraževalna skupnost, republiška konferenca ZMS, republiška konferenca SZDL, RS ZSS, CK ZKS, Izvršni svet Skupščine SRS, republiški sklad za zaposlovanje, gospodarska zbornica, sklada »Borisa Kidriča« in »Borisa Kraigherja«, republiška skupnost socialnega zavarovanja, univerza v Ljubljani, združenje višjih in visokih šol v Ljubljani ter združenje visokošolskih zavodov v Mariboru. Osnovni namen družbenega dogovora pa je večji družbeni vpliv za zagotavljanje materialnih možnosti posameznika pri izobraževanju.

Dogovor vsekakor — so izjavili predsedstvu republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva, ko so jih pristojni zaprosili, naj bi o tem razpravljali že zdaj, se pravi še pred široko javno razpravo o tem dokumentu. Toda povedati je treba, da so člani republiškega odbora dobrodošlici dodali tudi nekatera opozorila, pripombe.

Po mnenju predsedstva je sedanji osnutek družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov preveč enostranski; enostranski pa zavoljo tega, ker je v besedilu vse preveč občutiti hotenja, težnje in probleme samo dela bodočih podpisnikov — študentov — in je tako v zdajšnjem besedilu vse preveč poudarjena skrb za visoko šolstvo.

V republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva namreč opozarjajo, da bi moral tak družbeni dogovor odražati širše interese družbene skupnosti na širšem področju — torej v celotnem procesu vzgoje in izobraževanja, v kadrovski politiki nasploh. To pa pomeni, da tak republiški dogovor ne bi smel biti samo dogovor o družbeni pomoči študentovski in deloma dijaški mladini, temveč bi moral pomeniti predvsem spodbudo in osnovo za vsestransko družbeno-politično akcijo, torej za družbeno in samoupravno dogovarjanje o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov na vseh ravneh: v republiki, med občinami in delovnimi organizacijami, med delovnimi organizacijami iste panoge, istega gravitacijskega okoliša itd., itd. Ali drugače rečeno: če temu republiškemu dogovoru ne bodo sledili tudi vsi drugi samoupravni in družbeni dogovori — potem bo od akcije ostal samo torzo!

Zlasti na to opozarjajo v republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva. Gre pa še za nekatere druge odnose, ki bi jih bilo prav tako potrebno uveljaviti že v republiškem dogovoru in seveda v vseh naslednjih. Tako očitno ne bi smeli prezreti sistema izobraževanja ob delu in na delovnem mestu, saj se navsezadnje 40 % mladine, ki ne dokonča osemletke — upoštevati pa je treba tudi tiste, ki se še kasneje odločajo za izobraževanje ob delu — hočeš nočeš mora poslužiti te poti. S številnimi podatki pa bi mogli dokazati, da ima prav ta del prozivajalcev najtežje pogoje in da torej z najmanj družbene pomoči izpopolnjuje svoje znanje in usposobljenost.

Zdajšnje besedilo družbenega dogovora o tem molči. Neupravičeno!

Naslednja pomembnejša zaheva republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva pa je v tem, da bi morali z družbenimi in samoupravnimi dogovori zasledovati ne le tako imenovani socialni aspekt, temveč naj bi prav z dogovori usmerjali kadrovsko strukturo, zagotavljali večji vpliv družbe na kadrovsko politiko in kadrovski sestav. Skratka, za podelitev štipendije naj ne bi bilo dovolj samo hotenje in želja posameznika, njegov socialni položaj, pri tem bi moral odločati tudi širši interes družbe.

Pa še za nekaj gre: že zdaj je očitno, da mora biti družbeno in samoupravno dogovarjanje sankcionirano, da morajo biti opredeljene medsebojne pravice in dolžnosti ter vsi drugi odnosi. Zdajšnji zakon pa tega ne zagotavlja. Zato ga bo treba novelizirati, o čemer pa velja razmišljati že zdaj — že v času priprav na družbene in samoupravne sporazume o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov!

Tako torej opozarjajo v republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva, vendar pa obenem izrekajo svojo dobrodošlico dogovarjanju na tem, družbeno tako želo občutljivem področju.

S. B.

inles
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV • MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV • MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV • MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV

PLAT ZVONA ZA KADRE

Na seji predsedstva RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti v Slovenjem Gradcu so člani obravnavali teze za razpravo o kadrih v gostinstvu in turizmu, ki bo osrednja točka gostinsko-turističnega zbora ob koncu oktobra v Rogaški Slatini

Jože Vidic, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, je za uvod v razpravo na seji predsedstva odbora v Slovenjem Gradcu dejal:

Na zadnjih dveh gostinsko turističnih zborih smo obravnavali razvoj gospodarstva v Sloveniji izredne pogoje za nadaljnji razvoj. Med osnovnimi dejavniki, ki naj ta razvoj zagotovijo, so nedvomno najpomembnejši kadri. Zavedajoč se izredne pomembnosti tega vprašanja in potrebe, da zares sistematično začnemo oblikovati kadrovsko politiko in da zagotovimo potrebno izobrazbeno raven kadrov, posvečamo osemnajsti gostinsko turisti zbor prav temu vprašanju.«

POMANJKANJE STROKOVNEGA KADRA

Turizem je gospodarsko področje, ki je neposredno vključeno v mednarodno delitev dela in tako izredno izpostavljeno zahtevam mednarodnega turističnega tržišča. To pomeni, da mora naš turizem doseči raven turističnega gospodarstva v najrazvitejših državah.

»Prihajamo v obdobje industrijskega turizma,« je dejala Mira Frolov, tajnik republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti, ki bo imela tudi glavni referat na letošnjem zboru gostinskih in turističnih delavcev. »To terja sodobne poslovne prijeme, širok, med seboj prepletajoč se kompleks storitev in vključevanje mnogoterih področij gospodarstva v turistično ponudbo. Taka raven določenega področja gospodarstva pa terja predvsem ustrezno sposobnost in znanje prav vseh zaposlenih delavcev.«

Sedanji, še posebej nadaljnji razvoj turizma v Sloveniji postavlja pred delovne organizacije, šole in druge izobraževalne institucije, družbeno-politične skupnosti in družbeno-politične organizacije zahtevne naloge. Zato naj letošnji gostinsko-turistični zbor skuša najti na tem področju osnovna izhodišča za nadaljnje akcije.

Na področju turizma v Sloveniji smo zlasti letos, ko je turistični promet doživel doslej največji razmah, občutili v vsej ostrini pomanjkanje strokovnega kadra v gostinstvu in turizmu. Ta problem pa se bo z nadaljnjim razvojem gostinstva in turizma še stopnjeval. Za podkrepitev te trditve nam lahko služijo naslednji podatki: v začetku minulega leta je bilo v gostinstvu in turizmu Slovenije 11.482 zaposlenih. Od tega jih je bilo z visoko strokovno izobrazbo 44 ali 0,38 %, z višjo strokovno izobrazbo 137 ali 1,19 % in s poklicno kvalifikacijo 4449 zaposlenih ali 38,75 %. Po sistematizaciji delovnih mest pa bi morali imeti z visoko strokovno izobrazbo 97 delavcev ali 0,84 odstotka, z višjo strokovno izobrazbo 203 delavce ali 1,77 % in s poklicno kvalifikacijo 5019 delavcev ali 43,71 %.

Očitno je torej, da znatno odstopamo od predvidene strukture. Predvsem primanjkuje kadrov z visoko in višjo strokovno izobrazbo. Problem je še očitnejši, če upoštevamo, da so naše zahteve po teh kadrih v strukturi zaposlenih med najnižjimi v Jugoslaviji, saj po sistemizaciji zahtevajo v Hrvátski 5,01 % zaposlenih z visoko in višjo izobrazbo, v Črni gori 4,70, v Srbiji 2,92, v Sloveniji pa le 2,61 %, za nami zaostajata po zahtevah le Bosna in Hercegovina z 2,51 % ter Makedonija z 2,27 %.

KAKŠNE KADRE POTREBUJEMO?

»Zagotovitev sinhronega razvoja vseh vrst turističnih storitev, predvsem razširitev leteh s tistimi, ki so slabo ali pa sploh niso razvite, terja, da odgovorni dejavniki organizirano in načrtno izdelujejo kompleksne programe razvoja turizma, posebej še na območjih, ki že predstavljajo ali pa bodo predstavljala centre naše turistične ponudbe,« je bil eden izmed zaključkov na seji predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti. Sestavni del teh programov pa morajo biti programi kadrov in programi zagotavljanja potrebnih sredstev. Po mnenju članov predsedstva pa je programiranje in izvajanje teh programov odvisno od organiziranosti služb in ustrezno usposobljenih kadrov v delovnih organizacijah. Naloge na tem področju so torej zelo zahtevne, posebej še, če upoštevamo, da interes mladine za vpis v poklicne šole upada. Razen tega pa se tudi del mladine, ki si je pridobila poklic gostinskih in turističnih delavcev, zaposli drugje, predvsem pa v inozemstvu.

ZAMISLI O NAČRTNEJŠEM REŠEVANJU PROBLEMOV KADROV

Člani predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti so na seji v Slovenj Gradcu zastavili številna vprašanja, na katera naj bi deloma dobili odgovore že na gostinsko turističnem zboru, dokončno pa bodo morali nanje odgovoriti vsi prizadeti, ki delajo v gostinstvu in turizmu. Predvsem pa se bodo morale pri razreševanju tovrstnih problemov angažirati delovne organizacije, in to že pri izdelavi, zlasti pa pri uresničevanju kompleksnih programov razvoja. Kadrovska politika mora končno postati del gospodarske in poslovne politike delovnih organizacij v tej panogi.

Razen tega naj bi se vsi prizadeti družbeni dejavniki še posebej zavzeli:

- za izdelavo kompleksnih prostorskih programov razvoja turizma z globalnim programom kadrovskih potreb;
- za proučitev poklicev, ki jih terja današnji in jutrišnji razvoj slovenskega gostinstva in turizma,
- za prilagajanje šolskega sistema potrebam gospodarstva na osnovi proučeno izdelanih profilov in ob upoštevanju naših družbeno ekonomskih odnosov;
- za programiranje nadaljnega razvoja šolstva,
- za izpopolnjevanje strokovne in družbeno-ekonomske usposobljenosti zaposlenih po načelu neprestanega izobraževanja,
- za načrtnejše usmerjanje mladine v poklice, ki jih potrebujemo glede na perspektivni razvoj posameznih področij.

M. Ž.

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

ZASAVJE

Občinski sindikalni sveti v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju ob Savi in Litiji začenjajo jesensko dejavnost v znamenju številnih, neodložljivih nalog. Predvsem bodo na bližnjih, razširjenih posvetovanjih ocenili letošnje gospodarjenje kolektivov in probleme v zvezi s tem. Gre za nekoliko bolj temeljito oceno, na osnovi katere bi izoblikovali najaktualnejše naloge osnovnih organizacij sindikata v podjetjih. Pri kraju so tudi analize o uveljavljanju XV. ustavnega amandmaja. Sindikalni sveti nameravajo v zvezi s tem začeti tudi široko razpravo o vsebinskih pripravah na spomladanski kongres samoupravljavcev v Sarajevu.

Pomembna bo tudi nadaljnja akcija sindikalnih svetov za odpravo najnižjih osebnih dohodkov zaposlenih ljudi. Litijski sindikalni svet ugotavlja, da so podjetja na njegovem območju upoštevala priporočila za povečanje osebnih dohodkov delavcev. Pričakujejo celo, da bi do konca leta utegnili v celoti uresničiti predlog, po katerem naj bi znašal najnižji osebni dohodek 800 din na mesec.

Bogat asortiment damske jesenske konfekcije. Na oddelku damske konfekcije prodajamo ekskluzivne, visokomodne modele v omejenem številu.
V MODNI HIŠI razen damske tudi bogata izbira moške in otroške konfekcije in pletenin.

PRODAJNI SERVIS
modna hiša
LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

GLASILA DELOVNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

MED AVTORJI SESTAVKOV JE PREMALO DELAVCEV

Za glasilo delovne organizacije se je v zadnjih letih oblikovalo mnenje, naj izpolnjuje predvsem naslednje naloge:

- *kot komunikacijsko sredstvo zagotavljati med bralci vsestransko pretakanje informacij od samoupravnih in strokovnovodstvenih organov ter družbeno-političnih organizacij k članom delovne skupnosti in obratno;*
- *kot institucija množičnega obveščanja oblikovati med bralci socialistično javno mnenje, ki se pod vplivom subjektivnih sil v delovni organizaciji oblikuje v zavesti bralcev pri uresničevanju njene poslovne politike;*
- *kot tribuna kolektiva skrbeti za vsestransko izmenjavanje mnenj, stališč in pogledov, spodbujati osebno prizadevnost članov delovne skupnosti, razvijati konstruktivno kritiko in gojiti polemiko ter mobilizirati kolektiv za akcije, katerih uresničevanje vodi h gospodarskim uspehom in k uveljavljanju samoupravnega mehanizma;*
- *kot sredstvo množičnega obveščanja informirati bralce o celotnem dogajanju v delovni organizaciji, ki glasilo izdaja, jih izobraževati ter združevati v homogeno celoto, da lahko bolj uspešno izpolnjujejo in uresničujejo svoje delovne naloge.*

Če katero izmed 161 glasil delovnih organizacij uresničuje vse te zahteve, bomo zvedeli iz druge faze raziskave »Vsebina glasil delovnih organizacij Slovenije«, ki jo je pri kranjski delavski univerzi naročil odbor RS ZSS za tisk in informiranje v delovnih organizacijah. V tem sestavku pa posredujemo pregled, kdo piše v glasila delovnih organizacij.

KDO SO AVTORJI SESTAVKOV?

Pri odločanju in ocenjevanju, kako in koliko glasilo delovne organizacije uresničuje svoje komunikacijske naloge in naloge kot tribune delovnega kolektiva, je pomembno tudi, kdo so avtorji objavljenih sestavkov. Ni vseeno, ali se povajljajo na straneh biltena, revije ali časnika samo določene skupine članov delovne skupnosti, ki jih bralci poznajo sicer kot vodilne delavce, ali pa pišejo v glasilo tudi tisti člani delovne skupnosti, ki niso ne vodilni delavci in ne strokovnjaki, ampak tako imenovani neposredni proizvajalci.

Od tega, koliko se pojavljajo kot avtorji objavljenih sestavkov tudi vodilni delavci oziroma »izvrševalci« z najnižjih organizacijskih ravni, je odvisno, koliko glasilo omogoča tudi vertikalno, komuniciranje (od članov delovne skupnosti k samoupravnim in strokovno-vodstvenim organom ter družbeno-političnim organizacijam) in koliko je glasilo v resnici *tribuna kolektiva.*

V raziskavi smo ugotavljali avtorje objavljenih sestavkov, to je napisanih poročil, zapiskov, pripomb itd., nismo pa zajeli avtorjev slikovnih prispevkov in ponazoril. Ugotovili smo naslednjo strukturo sodelavcev za vsa analizirana glasila: poklicni novinarji in člani uredniških odborov 34,2 % objavljenih sestavkov, člani strokovnih kolegijev 24,0 %, drugi vodilni delavci 20,4 %, nevodilni delavci 11,1 %, za preostalih 10,3 % sestakov pa avtorjev ni bilo mogoče ugotoviti.

KOMAJ VSAK DESETI SESTAVEK NAPIŠE NEPOSREDNI PROIZVAJALEC

Več kot tretjino vseh sestavkov napišejo in pripravijo najožji sodelavci uredništev — to so poklicni ali amaterski uredniki ter člani uredniških odborov. Skoraj četrtino vseh objavljenih sestavkov napišejo vodilni delavci, ki so hkrati člani strokovnega kolegija. Drugih vodilnih delavcev — predvsem vodij obratov in delovnih oziroma ekonomskih enot ter mojstrov pa tudi strokovnjakov — je dobra petina. *Nevodilnih delavcev,* to je »izvrševalcev« ali »neposrednih proizvajalcev« z najnižjih organizacijskih ravni pa je *samo* dobra desetina, kar pomeni, da je med avtorji desetih objavljenih sestavkov devet urednikov, članov uredniških odborov in vodilnih delavcev ter samo en nevodilni delavec!

Razumljivo je sicer, da je delež sestavkov, ki jih napišejo uredniki in člani uredniških odborov, tako velik. Če hočejo uredniški odbori vsaj približno slediti sprejetim konceptom glasil, za katera odgovarjajo, potem morajo pri uresničevanju le-teh voditi programsko politiko zlasti z lastnimi sestavki. Le tako lahko od izdaje do izdaje objavijo vsaj del tistega, kar s programi vsebine predvidijo in kar želijo objaviti.

Delež vodilnih delavcev in delež urednikov ter članov uredniških odborov, ki so po naravi svojega rednega dela sicer tudi vodilni delavci, pa je tolikšen, da lahko ocenimo glasila delovnih organizacij, ki izhajajo na Slovenskem, predvsem kot glasila vodstev. Pri dejstvu, da je v naših delovnih organizacijah razmerje med vodilnimi in nevodilnimi delavci približno 10:90 %, in da nevodilni delavci napišejo komaj desetino vseh objavljenih sestavkov, nikakor ne moremo trditi, da so glasila delovnih organizacij pri nas tribune delovnih kolektivov. Vzvratni komunikacijski tok »od spodaj navzgor« komaj še deluje.

KAJ STORITI, DA BODO GLASILA BOLJ »GLAS NAJMANJ OBVEŠČENIH«?

Vse dosedanje raziskave o stopnji obveščenosti v delovnih organizacijah razkrivajo, da so vodilni delavci najbolj informirani o dogajanju v delovni organizaciji, in da so najmanj informirani neposredni »izvrševalci«. Lahko celo rečemo, da stopnja obveščenosti zaposlenih pade s padanjem položaja njihovega mesta v organizacijski strukturi delovne organizacije.

Če so vodilni delavci dokaj dobro obveščeni in če so najmanj obveščeni o dogajanju v svoji delovni organizaciji nevodilni delavci z najnižjih organizacijskih ravni, potem najbrž glasila delovne organizacije ne bomo namenjali predvsem vodilnim, ampak predvsem nevodilnim delavcem. Vodilnim delavcem naj predvsem omogočajo spoznavati, kaj sodijo o dogajanju v delovni organizaciji njihovi sodelavci na nižjih organizacijskih ravneh.

Uredniki in uredniški odbori naj zato usmerjajo programsko politiko glasil predvsem k devetim desetinam članov delovnih skupnosti — k nevodilnim delavcem — ter izbirajo téme in tak način poročanja, ki njim najbolj ustreza. To pomeni, da naj se — kolikor je le mogoče — pojavljajo v sestavkih delavci s svojim načinom mišljenja, obnašanja in dela. In če ti sami nočejo pisati sestavkov — kar sicer tudi ni tako preprosto — je treba z intervjuji, obdelanimi posnetki razgovorov itd. storiti vse, da na straneh slehernega glasila zaživijo ljudje ter izpodrinejo sedaj prevladujoče stroje. S takim pristopom pa seveda uredništva zadevajo ob težko premostljivo oviro — pred bojazen ljudi, da se utegnejo bralci norčevati iz njihovih sestavkov ali da utegne ta ali oni izmed vodilnih delavcev na osnovi objavljenega sestavka, če je kritičen, avtorja šikanirati.

Recepta, s katerim bi se dalo problem v celoti ozdraviti, ni. Toda močan uredniški odbor in iznajdljiv urednik bodo našli pota in načine, da odločno preprečijo neupravičene reakcije morebiti prizadetih posameznikov ali skupin v delovni organizaciji. Če uredniški odbor ali odbor za informiranje v statusu kolektivnega izvršilnega organa v delovni organizaciji vztraja pri politiki svobodne izmenjave mnenj, stališč in pogledov, ki sicer niso osebno žaljivi ali poslovne skrivnosti delovne organizacije, se možnosti prizadetih, da šikanirajo avtorje sestavkov, precej zmanjšajo.

DUŠAN REBOLJ

● **PRIHODNJIČ:**
»SLIKOVNO GRADIVO PRITEGUJE POZORNOST BRALCEV«

Pri njih segajo že više

Samo v primeru, da kdorkoli izmed 3000 članov kolektiva koprske tovarne motornih vozil TOMOS ne bi prebil na delu predpisanih 192 ur mesečno ali da ne bi dosegel norme, se še lahko zgodi, da bi zaslužil manj kot 800 din. Taki primeri pa so redki: največ do 30 na mesec!

Očitno torej je, da so priporočilo sindikatov glede najmanjšega zaslužka 800 din za normalno delo v rednem delovnem času v Tomosu izpolnili, še preden je bilo sploh izrečeno. Točneje povedano: zaslužek najmanj 800 din so slehernemu zaposlenemu zagotovili v času, ko so si v drugih kolektivih prizadevali zagotoviti 600 ali 700 din najnižjega zaslužka, mesečno.

Kako je TOMOS lahko tako zelo prehitel malodane vse druge proizvodne delovne organizacije?

Najbrž nihče ne bo trdil, da odgovor na to vprašanje ne bi mogel biti zanimiv in obenem poučen tudi za druge kolektive. Zato prepuščamo besedo odgovornim predstavnikom tovarne TOMOS. Naši sobesedniki so bili **Ciril HABE**, predsednik odbora za poslovno politiko, **Štefan MUROVIČ**, predsednik tovarniške konference ZK, in **Stojan KURENT**, predsednik tovarniške organizacije sindikata.

»ZMOGLI SMO, AMPAK TUDI MORALI SMO!«

Po besedah Stojana Kurenta so z lanskim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov slehernemu zaposlenemu zagotovili najmanjši zaslužek 600 din, obenem pa začeli pripravljati temeljito reorganizacijo dela v podjetju, s katero so zdaj v glavnem pri kraju.

»Januarja lani je 27 ljudi zaslužilo manj kot 600 din in smo morali dotirati njihove zaslužke, kot temu pri nas pravimo,« je poudaril Stojan Kurent. Marca ni bilo nikogar več, ki bi zaslužil manj kot 600 dinarjev, kajti rezultati so bili ugodnejši, zato pa tudi zaslužki boljši. Poslovni rezultat lanskega leta pa je bil nasploh takšen, da je naš sindikat pri sestavljanju poslovnega plana za letošnje leto nastopil z zahtevo, naj vodstvo podjetja poskrbi za tako organizacijo dela, katere rezultat bo tudi ekonomsko opravičljiv najnižji zaslužek 800 din. Tako zdaj pri nas tudi je! Moram pa reči, da v našem kolektivu o priporočilu sindikatov o najmanjšem zaslužku še nismo razpravljali. Smo kar storili, kar je bilo v naših močeh — to pa dosti poprej, kot je to zahtevala republiška konferenca sindikatov. Bomo pa o tej zadevi razpravljali že v bližnji prihodnosti. Začenjamo namreč s pripravami na občni zbor tovarniške organizacije sindikata. Takrat bomo spregovorili tudi o prihodnji usmeritvi in razvoju podjetja. Cilji, ki si jih zastavljamo, niso majhni. Tako, denimo, naj bi v naslednjih petih letih podvojili proizvodnjo. To pa bo treba stimulirati tudi z višjimi osebnimi dohodki. Enako kot smo morali ravnati tudi doslej, da smo dosegli sedanjo dinamiko v proizvodnji. Zato sodim, da bomo določili novo najnižjo mero osebnega dohodka, ki bo moral biti zagotovljen slehernemu našemu delavcu, če bo izpolnjeval svoje delovne obveznosti. Glede na izvedeno reorganizacijo dela v podjetju, ki že vpliva na boljše rezultate, bi si upal reči, da bodo prihodnje leto med nami le še redki zaslužili manj kot 1000 dinarjev. Če seveda ne bo vmes posegla kakšna višja sila...!«

PREROKOVATI NI MOGOČE, AMPAK...

Delavci tovarne TOMOS, ki smo jih povprašali po njihovih mnenjih glede možnosti za izboljšanja zaslužkov, so v takšni ali drugačni zvezi omenjali slabosti v organizaciji dela, zaradi katerih zaslužijo manj, kot bi po njihovem mnenju lahko.

Iz pripovedi Cirila Habeta povzemamo, da je TOMOS v času po reformi iz leta v leto dosegel vsaj za 30 % boljše rezultate in da le z nekaj manjšo dinamiko računajo tudi v naslednjih petih letih. Ob tem je podjetje krepilo vlogo in odgovornost strokovnih služb ter vseh organizatorjev proizvodnje. Prizadevanjem teh ljudi gre levji delež zaslug za to, da je TOMOS dosegel raven, na kakršni je zdaj.

»Ne morem prerokovati, kako bo šlo naprej. Dejstvo pa je, da bo v proizvodnji večji red tedaj, če bomo še bolj zaostrili odgovornost vseh služb in organizatorjev proizvodnje. Temu bi sledili lahko boljši proizvodni in poslovni rezultati, na račun katerih bo možno bolje nagraditi prav vse zaposlene, se pravi popraviti spodnje in tudi druge zaslužke. Hočem reči, da bo moralo biti naše delo na vseh področjih še bolj programirano, kot je, čeprav smemo biti zadovoljni tudi s sedanjimi rezultati: kljub temu, da se draži vse po vrsti, zaradi zvišanja osebnih dohodkov ni bilo potrebno poseči v sklade, ker so boljši zaslužki spodbudili tudi boljše proizvodne rezultate. Še več: naš trenutni materialni položaj je tak, da potrebnim strokovnjakom lahko takoj zagotovimo stanovanje. Strokovnega kadra pa potrebujemo precej, saj je med drugim treba odpraviti številna ozka grla v proizvodnji, zavoljo katerih ne moremo dosegati optimalnih rezultatov. Izkoriščanje teh rezerv pa lahko pripomore k temu, da bi na račun več ustvarjenega dohodka pospešili našo ekspanzijo, ljudem pa nudili še boljše zaslužke...«

»Ko že govorimo o vsem tem,« se je v pomenek vključil Štefan Murovič, »se mi zdi pomembno zlasti to, zvišanje osebnih dohodkov najnižjim kategorijam ni povzročilo uravnilovke. Vsakdo je z osebnim dohodkom neposredno stimuliran za čim boljše delo. Prepričan sem, da od te prakse tudi v prihodnje ne bomo odstopili. To pa pomeni, da bomo ob letu prav gotovo ugotavljali še boljše rezultate na vseh področjih in da bomo med drugim imeli tudi višje povprečne osebne dohodke. Povprečje 1.350 din, kot ga dosegamo zdaj, se mi namreč zdi glede na naše razmere, rezultate in pogoje prej prenizko kot primerno!«

KAKŠEN JE NAUK?

Tsak s svojega zornega kota so naši sobesedniki spregovorili o prizadevanjih njihovega kolektiva za izboljšanje vseh, torej tudi najnižjih in povprečnih osebnih dohodkov. Nauk, ki ga lahko povzamemo, je samo eden: ne kaže »varčevati« pri osebnih dohodkih, ampak naglejšo ekspanzijo in močnejši ter zanesljivejši prodor na trg lahko podprejo najvišji možni zaslužki kot povod in posledica boljših proizvodnih rezultatov.

MILAN GOVEKAR

Predsedstvo Republiškega odbora Sindikata delavcev prometa in zvez je v minulem mesecu razpravljalo o programskih nalogah odbora v prihodnjem obdobju. Pri tem je sklenilo, da bo pripravilo več posvetovanj o temah, ki jih bo obravnaval tudi II. kongres samoupravljavcev Jugoslavije. Gre za naslednja tematska področja razprav: aktualna vprašanja in problemi samoupravnega dogovarjanja v razvoju luško-industrijskih kompleksov na osnovi skupnih ekonomskih interesov proizvajalcev; delitev dela na področju transporta; koordinacija in racionalizacija dela transportne dejavnosti s stališča samoupravljanja in zlasti v cestnem gospodarstvu; učinkovitost samoupravne ureditve in dosedanje izkušnje samoupravnega povezovanja v tako imenovanih velikih sistemih združenih PTT in PTT podjetij. — Razgovor na republiškem odboru, odkoder je tudi naš posnetek, je bil minuli ponedeljek. Posvečen pa je skupnemu dogovoru o metodologiji dela in vsebinski ter organizacijski pripravi omenjenih posvetovanj... Po sklepu predsedstva naj bi se ta posvetovanja zvrstila še ta mesec in v novembru.

BREST POHIŠTVO

LJUBLJANSKI SINDIKATI O DELAVCIH PRI ZASEBNIH DELODAJALCIH

Ljubljanski mestni sindikalni svet se je lotil zelo zahtevne in tudi zapletene naloge: ugotoviti, kakšen je položaj delavcev pri zasebnih delodajalcih. V ta namen je pripravil obširno analizo, iz katere smo razbrali, da znaten del od blizu 6000 delavcev pri zasebnih delodajalcih dela in živi v nemogočih razmerah, da so na tem področju številna neurejena vprašanja zlasti pri sklepanju delovnih pogodb, nagrajevanju, plačevanju prispevkov iz naslova osebnih dohodkov itd. Vso omenjeno problematiko so te dni obravnavali tudi na seji predsedstva mestnega sindikalnega sveta Ljubljana. Zaradi aktualnosti problematike bomo obširnejši komentar s te seje objavili v prihodnji številki Delavske enotnosti.

M. Ž.

INDUSTRIJA TRANSPORTNIH SREDSTEV IN OPREME

Hes

KOČEVJE, REŠKA CESTA 13

PROIZVAJA

- TRANSPORTNA SREDSTVA
- GRADBENO MEHANIZACIJO
- SPECIALNA VOZILA

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITAMO OB OBČINSKEM PRAZNIKU!

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE

Kot skladiščnik sem bil dve leti zaposlen pri trgovskem podjetju. Letos v maju sem bil suspendiran zaradi visokega primanjkljaja v skladišču, tako da še do danes nisem nikjer v službi. Doslej nisem dobil odpovedi in dobivam tudi 50 % plače (650.00 dinarjev).

Zanima me, ali bom moral to plačo od maja pa do danes vrniti, ali pa mi to po zakonu gre toliko časa, dokler traja preiskava.

S. Ž. — Lendava

● ODGOVOR

Po določilu člena 93, odstavek 5 TZDR, ima delavec, ki je odstranjen iz delovne organizacije pravico za ta čas do nadomestila, enakega polovici povprečne akontacije osebnega dohodka za dobo, ki je določena v splošnem aktu delovne organizacije. Te akontacije vam ne bo treba vrniti, če pa bi bil zoper vas ustavljen kazenski postopek ali če bi bili s pravnomočno sodbo oproščeni obtožbe ali pa bi bila obtožba zavrnjena, vam gre celo pravica do razlike osebnega dohodka do polnega zneska akontacije osebnega dohodka, ki bi jo dobili, če bi ostali na svojem delovnem mestu.

A. POLJANŠEK

● VPRAŠANJE

Ob konuc leta 1949 sem bil upokojen na podlagi 40 let delovne dobe. Čeprav sem delal na delovnem mestu I. kategorije 15 let in samo zadnja 3 leta na delovnem mestu II. kategorije, sem bil razvrščen po II. kategoriji delovnega mesta v III. zavarovalni razred.

Ali je možno, da bi dosegel ugodnejšo pokojnino na podlagi razvrstitve po I. kategoriji delovnega mesta v višji zavarovalni razred?

● ODGOVOR

Niste navedli, kdaj ste prejeli zadnjo odločbo, s katero je bila ugotovljena kategorija vaših delovnih mest. Po določbi drugega odstavka 205. čl. temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, se v obnovljenem postopku uporabljajo prejšnji predpisi, ki so še upoštevali pri odmeri pokojnine kategorijo delovnih mest le tedaj, če je bil zahtevek za obnovo postopka vložen v petih letih od dneva, ko je bila zavarovancu vročena zadnja odločba, s katero je bila ugotovljena kategorija delovnih mest. Če bi zahtevali obnovo postopka po preteku tega roka, bi zavod zahtevek zavrnil, ker bi se uporabili sedanji predpisi temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki ne upoštevajo več kategorije delovnega mesta kot merilo za odmero pokojnine.

M. VEHOVEC

KUPON za pravno posvetovalnico DE

... v jugoslovanskih sindikatih

Samoupravno prerivanje

SRBIJA

Pod tem naslovom beograjski Rad na naslovni strani zadnje številke prinaša gloso, ki nas mora prizadeti. Gre namreč za odnose med ljubljanskim Kompasom in njegovo poslovalnico v Leskovcu.

Tako ugotavlja pisec:

... »Razmere so začele kipeti, ko so pred časom zaposleni v leskovski poslovalnici Kompasa terjali, naj bi menjali njihovega šefa. Nezadovoljni z njegovim ravnanjem in samovoljo so namreč člani tega kolektiva iskali pomoč pri centralnem delavskem svetu.

Na enega od mnogih (brezuspešnih) apelov iz Leskovca sta pred dnevi prišla iz Ljubljane predsednik delavskega sveta Kompasa in uslužbenka knjigovodstva. Začudo pa sta ta dva, namesto da bi se pogovorila s člani kolektiva poslovalnice v Leskovcu in se morda posvetovala z občinskim sindikalnim svetom in z ustreznimi službami občinske skupščine Leskovac, sta poskušala na kraju samem uresničiti sklep delavskega sveta, da naj bi poslovalnico zaprli. Iz velike torbe sta potegnila pečatni vosek in pečatnik ter tako hotela dokončno zapreti vrata poslovalnice.«

Če na kratko povzamemo nadaljevanje zgodbe, pa se je tedaj zgodilo približno naslednje: delavci so se uprli hotenju predsednika delavskega sveta, terjali so ponoven razgovor o razmerah v leskovški poslovalnici in obravnavo na seji centralnega delavskega sveta v Kompasu, in to ob njihovi prisotnosti. Ker pa sta predsednik delavskega sveta in uslužbenka knjigovodstva vztrajala pri svoji nameri, »ker samo ravnata po sklepu«, je prišlo celo do fizičnega obračunavanja med delavci poslovalnice in obema predstavnikoma matičnega podjetja. Samoupravno prerivanje se je končalo na ulici s posredovanjem milice.

Nato pa glosist takole zaključuje:

»Poslovalnice v Leskovcu niso zapečatili. Predstavnika Kompasa sta se vrnila v Ljubljano, ne da bi opravila posel, po vrhu vsega pa še z modricami po telesu. Kot vse kaže, pa je usoda ljudi, ki delajo v leskovški poslovalnici, že zapečatena. Problemi ostajajo nerazrešeni. V Ljubljani jih tudi ne skrbi veliko za njihovo bodočnost, sicer ne bi prišlo do sklepa, da se poslovalnica zapre, ne da bi se poprej sploh posvetovali z ljudmi, ki v njej delajo. Sodeč po vsem, bi bilo možno najti drugo, sprejemljivejšo rešitev. Vendar, kot pravi ljudski rek: daleč od oči — daleč od srca«.

In tako kot vsaka ima brržčas tudi ta medalja dve plati. Zato pa dovolite še naš komentar: bomo zvedeli, kakšna je ta druga stran? Saj nam gre resnično za to, da bi se približali objektivni resničnosti — pa naj že bo bolj ali manj svetla! Mar ni tako?

Sindikati niso zadovoljni

VOJVODINA

Predsedstvo pokrajinskega sveta sindikatov Vojvodine je na zadnji seji spregovorilo o nekaterih problemih družbene prehrane. Ugotovilo je, da sedanja mreža in kapacitete ne zadoščajo potrebam. Ob koncu minulega leta je bilo v Vojvodini 5923 gospodarskih organizacij, od tega števila pa jih je le 83 imelo obrat družbene prehrane. Tako je torej očitno, da sedanja mreža delavskih restavracij ne zadostuje niti po številu niti po kvaliteti in vendar delovne organizacije dajejo znatna sredstva za družbeno prehrano svojih delavcev! Po drugi strani pa je spet res tudi to, da se v teh restavracijah še vedno hrani sorazmerno malo delavcev — celo tam, kjer so cene resnično vsakomur dosegljive. Prav ta dejstva pa po mnenju predstavvsakomur dosegljive. Prav ta dejstva pa po mnenju predsedstva vojvodinskih sindikatov pričajo o tem, da se organi upravljanja in sindikalne organizacije v podjetjih premalo zavzemajo, da bi preučile sedanje razmere in jih seveda tudi izboljšale.

Od tod tudi dva sklepa predsedstva vojvodinskih sindikatov:

● za večji razmah družbene prehrane in za njene boljše učinke je potrebna aktivna podpora ne samo sindikata in organov delavskega samoupravljanja, temveč tudi drugih družbenopolitičnih organizacij,

● strokovne službe bi morale preučiti vzroke, zakaj se v delavskih restavracijah hrani premajhno število delavcev.

Čedalje več nočnega dela za ženske

BOSNA IN HERCEGOVINA

Sindikati v Bosni in Hercegovini intenzivno razpravljajo o nalogah sndikatov pri izboljšanju družbenega in materialnega položaja žensk v procesu dela. Problem ni majhen niti enostaven, o čemer priča že podatek, da je v tej republiki zaposlenih že 124.000 žensk ali 22,3 % vseh zaposlenih. Pri tem pa sindikati ugotavljajo še eno protislovje: medtem ko se v sodobnem svetu čedalje bolj uveljavljajo prizadevanja, da ženske ne bi delale ponoči, pa je pri nas očitno povsem nasprotno — čedalje več je delavk, ki delajo v tretji, torej v nočni izmeni.

Spričo tega dejstva si je republiški svet bosansko-hercegovskih sindikatov zadal za nalogo, da temeljito prouči položaj ženske v delovnem procesu ter da predlaga ustrezne ukrepe, ki naj bi ta položaj izboljšali.

BREST POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970
Izbirajte PATRICIJA
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali nova FLORIDA
Za vas izdeluje
BREST Cerknica

KADROVSKA POLITIKA V SINDIKATIH

NAJVAŽNEJŠE: SPOSOBNOST IN DELAVOLJNOST

Pred občnimi zbori osnovnih organizacij sindikatov

Pred nami je zelo važno obdobje dela osnovnih organizacij sindikatov — obdobje priprav za njihove občne zbore, ki bodo — tako je vsaj predvideno — praviloma zaključeni do konca letošnjega leta oziroma izjemoma v prvem mesecu prihodnjega leta. Priprave na te zbore so marsikje že v polnem teku, kjer pa v tem pogledu še niso dovolj storili, bo seveda potrebno te priprave pospešiti.

Mandat vodstev osnovnih organizacij se torej izteka in misliti moramo, komu bomo v teh organizacijah zaupali nalogo, da vodi delo, ki so si ga že ali pa si ga še bodo zastavile s svojimi programi. In ker so po splošnem mnenju programi dela v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov Slovenije v zadnjih letih postali znatno kvalitetnejši, se je povečala tudi zahteva glede kadrov, ki jim je poverjeno vodstvo teh organizacij. Skratka: vedeti moramo, kakšne ljudi želimo imeti v vodstvih osnovnih organizacij, vedeti moramo, kakšna je in kakšna naj bo kadrovska politika v sindikatih.

O tem vprašanju je prav te dni razpravljala komisija za organizacijsko in kadrovsko politiko pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Na njenem dnevnem redu je bilo sicer vprašanje kadrovske politike v Zvezi sindikatov Jugoslavije nasploh — torej tudi vprašanja kadrovanja v republiška in zvezna sindikalna vodstva — vendar pa je bilo ob tem slišati tudi zelo jasna stališča, kakšne ljudi bi želeli imeti v vodstvih naših osnovnih organizacij.

Torej: kakšne kadre želimo?

Odgovor na to vprašanje je lahek, ni pa ga lahko uresničiti v praksi: želimo vodstva, ki bodo sposobna, hkrati pa tudi delavoljna. Sposobna, da na podlagi svoje družbeno-ekonomske razgledanosti razumejo potrebe svojih organizacij in najdejo možnosti in poti za njihovo zadovoljitev, ter delavoljna, da pri izpolnjevanju sprejetih delovnih programov, ne bodo ostala na pol poti, temveč si bodo z vsemi silami prizadevala, da dogovorjene akcije res izvedejo do konca.

Osnovno vodilo oziroma osnovni cilj v kadrovski politiki sindikatov je zagotoviti kakovost in učinkovitost delovanja njihovih organizacij. To velja seveda tudi za osnovne organizacije sindikatov in iz tega zornega kota nam potem kaže gledati na urejanje najrazličnejših vprašanj s tega področja.

Eno izmed takšnih vprašanj je, na primer, vprašanje, koliko ljudi lahko ponovno izvolimo v vodstvo osnovne organizacije, oz. vprašanje, koliko ljudi moramo na novo izvoliti v to vodstvo. Ponekod poskušajo urediti to razmerje med starimi in novimi člani vodstev osnovnih organizacij celo z različnimi predpisi, za kar pa ni nobene stvarne potrebe. Sindikati so družbeno-politična organizacija, ne pa oblast; zanje torej ne morejo veljati pravilo rotacije — pravilo obvezne izmenjave ljudi po izteku njihovega mandata — temveč lahko zanje v tem pogledu velja samo pravilo reelekcije, torej pravilo, ki daje možnost ponovne izvolitve na posamezne funkcije — če se s tem seveda strinja »prizadeti« in tudi tisti, ki volijo. Zaradi tega, ker tega vprašanja ponekod niso razčistili, se potem tudi dogaja, da marsikje na občnih zborih izvolijo tako rekoč v celoti novo vodstvo, kar potem mora imeti negativne posledice za kontinuiteto, pogosto pa tudi za uspešnost dela takšnih organizacij. Skratka: če ljudje, ki so že imeli funkcije v izvršnih odborih, želijo v teh odborih delati še naprej in če članstvo meni, da bi bilo to koristno za delo organizacije, potem ni nobene ovire, da teh ljudi ne bi ponovno izvolili.

Marsikje se ubadajo tudi z vprašanjem, kako zagotoviti »pravilno strukturo« vodstev. Nekateri menijo, da bi bilo najbolj prav, če bi strukturo zaposlenih prenesli tudi v organe sindikalnih organizacij, drugi spet mislijo, da s to strukturo sploh ni treba računati. Pravi odgovor je nekje v sredini: prizadevati si moramo sicer, da bo vodstvo osnovne organizacije po svoji strukturi čim bliže strukturi zaposlenih, pri tem pa moramo upoštevati osnovni cilj, ta namreč, da mora biti vodstvo uspešno in učinkovito. Če je torej v delovnih organizacijah med zaposlenimi precej žensk in mladine, potem je prav, da se to številčno čim bolj odrazi tudi v vodstvu sindikalne organizacije. Napak pa bi seveda bilo nekako na silo voliti v ta vodstva ženske in mladince ter mladinke samo zato, da bi zadovoljili nekakšnemu »ključu« o strukturi tega vodstva.

Iz prakse pač vemo, da vprašanje ustreznega zastopstva žensk v različnih organih in organizacijah ni vprašanje enakih pravic, temveč predvsem vprašanje pogojev, da ženske prevzamejo funkcije — vprašanje njihovih obveznosti do družine, vprašanje življenjskih potreb, ki jih nismo zagotovili itd., itd. Drži pa najbrž tudi to, da mnoga vprašanja zaposlenih žensk rešujemo tako počasi tudi zaradi tega, ker v različnih organih in organizacijah, ki naj bi urejali ta vprašanja, ni dovolj ali pa sploh ni žensk, ki bi mnoge zadeve postavile mnogo ostreje in odločneje, kot pa jih postavljajo njihovi delovni tovariši....

Prav je, da je v vodstvih naših osnovnih organizacij v zadnjem času vedno več ljudi, ki po svoji izobrazbi in delovnih položajih nikakor niso med zadnjimi. Ni pa prav, da je v teh vodstvih marsikje zelo malo, ali pa sploh ni ljudi, ki na svojih plečih najbolj občutijo različne težave, s katerimi se bori njihov kolektiv — če zaradi drugega ne, pa zaradi nizkih ali zelo skromnih osebnih dohodkov, ki jih dosegajo. Tudi med takšnimi člani naše organizacije gotovo ne manjka ljudi, ki so se voljni boriti za sindikalne cilje in ki dobro vedo, kaj hočejo, čeprav morda o tem ne bi znali sestaviti lepega govora. Tudi takšni delavci prav gotovo sodijo v vodstva osnovnih organizacij, saj od njih lahko pričakujemo tisto borbenost in zavzetost za uresničitev zastavljenih nalog, ki je eden najvažnejših pogojev za učinkovitost našega dela.

Kadrovska politika v naši organizaciji mora biti usklajena z vsebino in z metodami našega dela — in to moramo upoštevati, ko se pripravljamo na občne zbore naših osnovnih organizacij in s tem tudi na volitve novih vodstev teh organizacij. Kadrovska politika pa se ne začne, temveč — vsaj v tem smislu — konča z volitvami novih vodstev — in zato moramo njena načela spoštovati in uresničevati predvsem takrat, ko evidentiramo in kandidiramo za različne funkcije tiste ljudi, v katerih sposobnosti in delavoljnost ne dvomimo. Če bomo v vseh naših osnovnih organizacijah to vedeli in spoštovali, potem lahko z gotovostjo računamo na to, da nam bomo njihovi občni zbori dali takšna vodstva, ki bodo kos svojim nalogam.

MILAN POGAČNIK

ČUDEŽ, KI GA NI

ADOLF ŠUŠTAR, predsednik OSS Novo mesto: »Trudimo se, da bi prispevali svoj delež k prizadevanju, da bi delavec preudarno gospodaril in tako zagotavljal višji osebni in družbeni standard.«

Obiskala sva nekaj večjih delovnih organizacij v novomeški občini in se pogovarjala s tovariši, ki delajo v sindikalnih vodstvih in v samoupravnih organih. Rada bi ugotovila, do kam je sindikat — v svojih prizadevanjih po boljših odnosih in učinkovitejšem samoupravljanju — že prišel, kaj sindikalne organizacije skušajo še storiti in kje so vzroki, da ponekod ne nastopajo s tolikšno družbeno veljavo, kot bi lahko.

Že prej sem si zapisal nekaj vprašanj, ki sem jih nameraval zastaviti predsedniku občinskega sindikalnega sveta, ko pa sem v podjetjih poslušal, kako pogumno se osnovne sindikalne organizacije lotevajo vseh zadev s področja samoupravljanja, sem Adolfa Šuštarja vprašal samo:

»So sklepi zadnjega občnega zbora občinskega sindikalnega sveta dovolj konkretni, da jih je moč uresničevati; kako občinski sindikalni svet v sistemu delavske oblasti organizira delavce in za kakšne cilje se zavzema? Se pravi, kako deluje vaš sindikat, da bi vsa hotenja po samoupravnih odnosih in pošteni delitvi spodbujal in uveljavljal?«

»V novembru lani smo imeli občni zbor,« je dejal Adolf Šuštar, »in govorili smo o vseh tistih problemih, ki zanimajo delavce v naši občini, zlasti pa še o gospodarjenju in o standardu. Sprejeli smo zaključke in že v njih uvodu smo rekli, da bo treba ta stališča dopolnjevati. Novo vodstvo naj bi to zahtevo tudi uresničilo. Tako tudi delamo. Občinski svet sprejema polletne akcijske programe, ki temeljijo na zaključkih občnega zbora in so zelo konkretni. Ob polletju pregledamo, kaj smo storili in česa še nismo. Takšna praksa je pri nas uveljavljena že nekaj let in lahko rečem, da bi vse naše programe izpolnili in storili še več, če bi tudi naši člani vedeli, za kaj gre, če bi spoznali koristnost takšne dejavnosti. Občinski sindikalni svet, torej tistih nekaj sindikalnih članov, ki so svoje družbeno delo vzeli zares, tega ne bo mogel uresničiti, če ga ne bodo podpirali tudi drugi člani sindikata, pa naj se v sistemu proizvodnje poimenujejo za nadrejene ali za podrejene.«

Ponekod, zlasti v večjih podjetjih, se je sindikalna organizacija že uveljavila kot pobudnik novih predlogov za uveljavitev samoupravljanja. V manjših podjetjih pa je nekako tako, kot ob žalostnem delu rožnega venca: nenehno žebrajo in vzdihujejo in ko pridejo do konca, začnejo znova.

Še sem spraševal:

»Ste v svojem programu spregovorili tudi o težavah, s katerimi se ubadajo manjša podjetja?«

Mislil sem na tistih 70 delovnih organizacij iz novomeške občine, ki še vedno plačujejo nekaterim delavcem manj kot 700 dinarjev osebnih dohodkov na mesec.

»Naš sindikalni svet zahteva, da v občini obravnavamo vsa podjetja enako, ne glede na to, če so po številu zaposlenih velika ali majhna. Tudi majhne delovne ogranizacije lahko uredijo vse svoje probleme, če se dobro organizirajo — poslovno in samoupravno seveda! Banke bi morale enako upoštevati delovne organizacije, pa naj bodo majhne ali velike. To stališče podpira tudi občinska skupščina in druge družbeno-politične organizacije. Gre za to, da bi v vseh delovnih organizacijah spoznali tisto osnovno resnico, ki ji navadno rečemo: nihče ti ne bo ničesar poklonil; več boš naredil, več si boš tudi lahko delil. Seveda pa vsaka navidezna rentabilnost — na račun majhnih osebnih dohodkov — preprečuje zanimanje ljudi za večjo delovno storilnost.«

Drugo področje dejavnosti občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu je skrb za družbeni standard.

Podjetja in banke kreditirajo v zadnjem času predvsem zasebno stanovanjsko gradnjo in tisti ljudje, ki si z delom ali kako drugače zaslužijo precej denarja, dobivajo nova stanovanja. Na delavske družine, katerih rejniki delajo tako kot drugi, pa malo zaslužijo in ne morejo niti dinarja nameniti za nova stanovanja, pa pozabljajo.

»Pozabljajo tudi na otroško varstvo. Kakih 80 % otrok, ki bi jih starši pošiljali v varstvene ustanove, ostaja doma, ker v otroških vrtcih zanje ni prostora. Pred leti smo sodili, da bomo ta problem hitreje rešili, a smo se ušteli. To velja tudi za šolstvo; veliko novih šol smo že zgradili, a jih je še vse premalo. Vse bolj očitna je tudi potreba po sodobnih zdravstvenih ustanovah, objektih za rekreacijo in oddih, modernih trgovinah in sodobni storitveni dejavnosti.«

Z vsemi temi težavami se ubada tudi sindikat.

»Osrednje področje naše dejavnosti pa je podjetje. Tam ljudje ustvarjajo dinar, ki ga rabijo ne samo za osebne dohodke, ampak tudi za stanovanja, zdravstvene domove, otroške vrtce, trgovine in za rekreacijo. Trudimo se, da bi prispevali svoj delež k prizadevanju, da bi delavec preudarno gospodaril in si tako zagotavljal višji osebni in družbeni standard. Prav zavoljo tega smo tako resno obsodili tiste poskuse posameznikov, ki so ob ustavnem amandmaju o samoupravljanju skušali ostati pri starem ali pa celo obrniti nazaj kolo zgodovine. Vsi poskusi, zakoniti ali nezakoniti, da bi samoupravljanje spremenili v kuliso, za katero bi managerji vsake vrste delali po svoje, so propadli. Organizirali smo številne seminarje, razgovore, posvetovanja, sestanke v kolektivih in v obratih, da bi novi statuti postali rezultat samoupravnih želja kolektivov. Še se je dogajalo, da so jih prepisovali in kupovali, toda takšnih primerov je bilo malo. Lahko rečem, da je skoraj v vsaki delovni organizaciji statut rezultat njihove lastne prakse. In če že govorimo o novomeškem gospodarskem čudežu, kot so nekateri novinarji poimenovali hiter razvoj gospodarstva v naši občini, lahko rečemo, da je glavna zasluga tega uspeha samoupravno počutje delavcev v naših najpomembnejših kolektivih.«

JANEZ VOLJČ

PODPORA STALIŠČEM SLOVENSKIH SINDIKATOV V ZASAVJU

VSEPOVSOD MOČAN ODMEV

Nedavni posvet predsednikov in tajnikov občinskih sindikalnih svetov na Republiškem svetu sindikatov Slovenije in stališča, sprejeta na njem, so v središču pozornosti osnovnih organizacij sindikata v Zasavju. Del članstva je že seznanjen z njimi, vsi drugi pa bodo o njih spregovorili na bližnjih, širših posvetovanjih, ko bodo hkrati tudi ocenili svojo dosedanjo dejavnost in sprejeli izhodišča za delo v prihodnjem obdobju. V Zasavju so za odločnejšo akcijo proti vsem nereformnim pojavom in predvsem za resnično stabilizacijo v gospodarstvu pa tudi za zmanjšanje splošne porabe.

Zasavski rudarji ponovno zatrjujejo, da pričakujejo od širše družbene skupnosti samo pomoč pri svojih prizadevanjih za modernizacijo podjetja. Še pomembnejša pa je nedvomno ugotovitev, da sindikati in njihovo članstvo v revirjih dajejo vso svojo podporo vodstvu slovenskih sindikatov v njihovih naporih za postopno umiritev cen, za stabilizacijo gospodarstva in za vračanje splošne porabe v reformne okvire. Slišijo se celo trditve, da bi vsakršno omalovaževanje teh stališč povzročilo ne samo škodo reformi, marveč bi jo celo pokopalo.

V zvezi s tem so zanimive tudi sodbe, da sindikalne organizacije nikoli niso bile za brezglavo povečevanje osebnih dohodkov zaposlenih, vendar so bile prisiljene podpreti take zahteve zavoljo nenehnega slabšanja položaja neposrednih proizvajalcev oziroma nazadovanja življenjskega in družbenega standarda njihovih družin kar je povzročilo predvsem divjanje cen živilom in drugemu blagu.

Po drugi strani pa osnovne organizacije sindikata v zasavskih podjetjih ne morejo molče mimo podatkov o vse manjši materialni osnovi samouprave. Podatki o polletnem gospodarjenju in poslovanju v številnih zasavskih delovnih skupnostih opozarjajo, da se zmanjšujeta rentabilnost in ekonomičnost, kar pa ne velja le za zasavske premogovnike, temveč tudi za nekatera druga podjetja. Vse več delovnih kolektivov ugotavlja zniževanje njihove osnove za razširjeno reprodukcijo, prav to pa utegne postati za zasavsko gospodarstvo največja nevarnost.

Zasavski sindikati v zvezi s tem upravičeno poudarjajo, da so se vsi dosedanji ukrepi zveznih in republiških organov s področja gospodarstva in tudi negospodarstva pokazali pomanjkljivi. Kar pa zadeva zunanjetrgovinski in devizni režim, v revirjih zatrjujejo, da niso več zainteresirani za povečanje izvoza, ker z njim samo izgubljajo, medtem ko kujejo dobiček tisti, ki z dejanskim izvozom nimajo nič opraviti. Tako podatki o letošnjem gibanju izvoza kažejo, da skoraj vsepovsod omejujejo izvoz svojih izdelkov. Po načrtih zasavskih podjetij bi morali letos prodati v tujino za najmanj osem milijonov dolarjev blaga, sodeč po dosedanjih izvoznih gibanjih pa bo vrednost izvoza bistveno manjša, kot so jo predvidevali.

Zasavski sindikati opozarjajo tudi na škodljivost nesmotrne in nenačrtne kadrovske politike. Gospodarstvu v revirjih primanjkuje strokovnjakov vseh vrst — predvsem tehničnih — pa tudi kvalificiranih delavcev ni dovoj. Ne gre prezreti podatka, da je za zdaj v zasavskem gospodarstvu še venomer zaposlenih kakih 40 % nekvalificiranih delavcev in da kvalificirani delavci vedno bolj zapuščajo domača podjetja in se zaposlujejo v tujini. V revirjih zato sodijo, da bi moral republiški svet slovenskih sindikatov širše osvetliti problematiko zaposlovanja slovenskih delavcev v tujini Zgovorne so tudi trditve nekaterih sindikalnih delavcev v Zasavju, da se utegne uresničevanje srednjeročnih programov razvoja podjetij izjaloviti — ne toliko zaradi zastarelih naprav ali pomanjkanja denarja za modernizacijo, kot zavoljo pomanjkanja kvalificiranih ljudi, ki naj bi bili nosilci bolj produktivnega in uspešnejšega gospodarjenja!

M. V.

inles
OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
KREDIT
ribnica

NOVA GORICA

Soglasje s stališči Republiškega sveta ZS Slovenije

Kar zadeva stanovanjsko problematiko, razmere v novogoriški občini niso prav nič drugačne kot v katerikoli drugi slovenski komuni. Številke so sicer nekoliko drugačne, osnovna ugotovitev pa povsem enaka: mehanizem stanovanjskega gospodarstva je hudo zastarel in nujno ga bo treba obnoviti. Stanovanjski primanjkljaj namreč narašča v državi, v republiki, v Novi Gorici, pač v sleherni občini.

Novogoričani ne morejo biti zadovoljni. V minulih devetih letih so namreč zgradili skupno 2211 stanovanj, od tega 1491 v družbenem, razliko pa v zasebnem sektorju. Iz te številke je kaj lahko izračunati, da so v tem obdobju zgradili v Novi Gorici na 10.000 prebivalcev le 4,8 stanovanja, medtem ko smo jih v republiki 4,9, v zveznem merilu celo 5,7.

Ko so novogoriški sindikati posegli v javno razpravo o bodočem razvoju stanovanjskega gospodarstva pri nas, so ugotavljali, da pravzaprav številni vzroki vplivajo na zaostanek v stanovanjski gradnji in na čedalje večji stanovanjski primanjkljaj. Govorili so o tem, da se stanovanjske najemnine v zadnjem obdobju niso bistveno spreminjale, so pa v tem času porasli stroški gradnje stanovanj tudi za 120 %! Medtem ko smo še leta 1966 potrebovali za normalno vzdrževanje stanovanjskega fonda kakih 30 % najemnin, danes potrebujemo že 80 % in več; nekateri govore celo o 90 %.

Tako je pač razumljivo, da stanovanjsko gospodarstvo ob tako zasnovanih ekonomskih — bolje neekonomskih odnosih — ne more zagotavljati niti enostavne, kaj šele razširjeno reprodukcijo. In spričo stiske z najemniškimi stanovanji postaja razumljiv čedalje večji interes občanov, da bi bolj ali manj samostojno rešili svoj stanovanjski problem. Razmerje med družbenimi stanovanji in stanovanji v zasebni lastnini je v Novi Gorici že 1:1, medtem ko je še leta 1961 bilo 3:1 v prid družbenega sektorja!

Nova Gorica uživa sloves občine, kjer dosegajo sorazmerno nizke cene v gradnji stanovanj — za nekaj desettisoč starih dinarjev nižje pri kvadratnem metru, kot pa v drugih središčih. Priznati velja, da je to predvsem njihova zasluga: manj špekulacij z zemljišči, koncentracija novogradnje — 80,2 % vseh v zadnjih devetih letih zgrajenih stanovanj so gradili na ožjem območju Nove Gorice — po vrhu pa še odločnost tamkajšnjega stanovanjskega podjetja, da ne bo pristalo na vsako ceno, ki jo ponuja izvajalec.

In vendar se tudi v Novi Gorici močno zmanjšujejo možnosti za hitrejšo stanovanjsko gradnjo: tudi zato, ker je bilo potrebno ob začetku reforme odšteti za nakup trisobnega stanovanja desetletni povprečni osebni dohodek, danes pa podatki iz novogoriške občine govore že o štirinajstih letnih zaslužkih!

Tako je — mi pa še kar naprej vztrajamo pri najemninah, ki so v razviti Evropi najnižje! za nameček še subvencioniramo podolgem in počez vsakogar, tistega pač, ki je družbene pomoči resnično potreben, in tistega, ki bi še sam lahko kaj dal. Vse to pa pravzaprav ni nič novega; o tem že nekaj časa razpravljamo in s prstom kažemo na zarjavelo kolesje v mehanizmu stanovanjskega gospodarstva. Zato so tudi novogoriški sindikata v celoti podprli stališča republiškega sindikalnega sveta o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva in o tem, kaj naj prinese drugo obdobje stanovanjske reforme, ki naj bi se po sedanjih napovedih začelo že s 1. januarjem prihodnje leto. Ne da bi se spuščali v podrobnosti, za tole gre: v stanovanjskem gospodarstvu je potrebno čimprej uveljaviti ekonomske odnose, ker bo le tako možno zajeziti naraščanje primanjkljaja stanovanj. Se pravi, da je potrebno uveljaviti realnejšo stanovanjsko najemnino in obenem uveljaviti sistem diferenciranega subvencioniranja. Velik pomen pa seveda sindikati pripisujejo tudi stabilizaciji cen, sistemu kreditiranja in drugim nujnim ukrepom na področju stanovanjskega gospodarstva.

S. B.

VELEBLAGOVNICA

nama

priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo

potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje

za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

IZ DEJAVNOSTI REPUBLIŠKEGA POLITIČNEGA AKTIVA

USPEŠNA OBLIKA DOGOVARJANJA

Na prihodnji seji 5. oktobra bo centralni komite ZKS med drugim ocenil tudi enoletno dejavnost republiškega političnega aktiva. Kot je znano, je sklep o ustanovitvi aktiva sprejel centralni komite na svoji seji oktobra lani.

V aktivu stalno sodelujejo predsedniki republiških institucij: CK ZKS, Skupščine SRS, IS SRS, RK SZDL, RS Zveze sindikatov Slovenije, RK ZMS, Gospodarske zbornice SRS in RO ZZB NOV, člani sekretariata CK ZKS in člani predsedstva ZKJ iz Slovenije.

Sodeč po razpravah na sejah, se je republiški aktiv uveljavil kot uspešna oblika demokratičnega dogovarjanja o mnogih družbeno-ekonomskih in drugih vprašanjih, ki so pomembna za enotno in usklajeno delo komunistov v republiških institucijah. Tako je usklajeval stališča in programe aktivnosti ter ocene posameznih dogajanj in omogočal hitro izmenjavo mnenj o perečih vprašanjih in o njihovem razreševanju.

Aktiv je zlasti razpravljal o gospodarskih vprašanjih, med njimi tudi o osnutku družbeno-ekonomskih izhodišč za pripravo republiške bilance sredstev in obveznosti splošne porabe v letošnjem letu. Člani aktiva so soglašali s predlaganimi izhodišči glede splošne razporeditve sredstev in kvantifikacij. Gradivo, ki ga je pripravil odbor za samoupravljanje in notranjo politiko IS SRS, so sprejeli kot dobro podlago za izdelavo javnega dokumenta. Zavzeli so se za uveljavitev naslednjih načel: obremenitev gospodarstva ne bi smeli povečevati, razen predvidenega 0,5 % povečanja prometnega davka, če hočemo zagotoviti normalno gospodarsko rast; pri odrejanju in uresničevanju stopnje rasti je treba izhajati iz samoupravnih temeljev; nenehno je treba opozarjati na nerazrešene probleme v zvezi s preusmerjanjem gospodarstva, hkrati pa z družbenimi posegi in pomočjo pospeševati razreševanje teh problemov; dohodek gospodarstva naj bi bil osnova za izračun porabe, tako da bi gradili celotno konstrukcijo splošne porabe na naraščanju dohodka, ne z inflacijskimi injekcijami.

Aktiv je tudi menil, da bi v politiki delitve morali dati prednost področjem, ki so doslej zaostajala; to so otroško varstvo ter kultura in znanost.

Vendar je treba pri tem upoštevati, da so še bolj kot delitvena razmerja med gospodarstvom in splošno porabo za razmere v našem gospodarstvu pomembna gibanja v njem — odnosi med finančno in proizvodno sfero, ipd. Velik del težav v gospodarskih organizacijah izvira prav iz teh odnosov.

Odgovorni organi v izvršnem svetu SRS naj bi zato proučili možnosti diferenciacije v davčni politiki. Tudi probleme nelikvidnosti v gospodarstvu je potrebno prikazati bolj diferencirano ter spodbuditi vse dejavnike pri doslednem izvajanju ukrepov za dokončno odpravo nelikvidnosti.

Na dnevnem redu večjega števila sej aktiva — vseh je bilo 17 — je bila na pobudo odbora za družbeno ekonomske odnose republiškega zbora Skupščine SR. razprava o nekaterih aktualnih sistemskih vprašanjih, ki so povezana z oblikovanjem srednjeročnega načrta razvoja Jugoslavije. Podlaga za razpravo je bilo gradivo, ki ga je pripravila delovna skupina v republiški skupščini, ter pregled nekaterih vprašanj iz razprave članov delegacije SR Slovenije v zboru narodov in v gospodarskem zboru zvezne skupščine.

Člani aktiva so menili, da je glavna pomanjkljivost pripravljenih gradiv in dosedanje razprave v tem, da ne upoštevajo dovolj dejanskih razmer v našem gospodarskem življenju. Pri programiranju nadaljnjega razvoja je najpomembnejše objektivno oceniti razmere, ocena pa mora temeljiti na analizi uresničevanja reforme. Ugotoviti je treba neuspehe reformnih prizadevanj ter njihove vzroke. V gradivih za sestavo načrta so različne neskladnosti: tako po eni strani dokazujejo, da je reforma relativno dobro uspela, po drugi strani pa opozarjajo na probleme, ki so privedli reformo na njen začetek.

Člani aktiva so sodili, da dosedanje razprave o reformi puščajo nerazjasnjena nekatera zelo pomembna vprašanja in sporna stališča, kot so vprašanje zadolževanja v tujini, uravnovešanje zunanje plačilne bilance, pot h konvertibilnosti, vloga federacije pri mednarodnih posojilih, odnosi na področju razširjene reprodukcije in v delitvenih razmerjih, višja stopnja rasti ali optimalna uravnovešenost, ekspanzija zaposlovanja, vprašanje življenjskega minimuma in delitve po delu. Glede teh vprašanj je aktiv sklenil, da je potrebno dopolniti besedilo gradiva, ki zavzema večinska stališča o teh vprašanjih in ki naj služi družbenim delavcem pri njihovi politični aktivnosti. Že iz tega skopega pregleda razprav na sejah republiškega političnega aktiva je tako razvidno, da so se vodstva družbeno političnih organizacij in samoupravnih institucij pravočasno teoretično in idejno oborožila za razpravo, kako razvijati naše gospodarsko in družbeno življenje do leta 1975.

V. B.

Še ena skupnost otroškega varstva

Hitrijši razvoj otroškega varstva v Litiji je možen samo ob podpori delovnih kolektivov

Za dosedanjo dejavnost na področju otroškega varstva je nedvomno značilno, da se vse več občin na Slovenskem odloča za ustanavljanje temeljnih skupnosti, ker pač sodijo, da utegnejo po tej poti hitreje napredovati. Tako sodijo tudi v Litiji, čeprav se je komisija za ta vprašanja pri temeljni izobraževalni skupnosti na vso moč zavzela za urejanje najbolj aktualnih vprašanj na tem področju. Vendar potrebe in zahteve na tem področju presegajo njena prizadevanja, zato je občinska skupščina soglašala s predlogom o ustanovitvi samostojne temeljne skupnosti otroškega varstva.

Varstvo najmlajših v tej zasavski občini je več kot nebogljeno. Vse do nedavna so imeli v Litiji eno samo ustanovo, a še ta deluje v zasebni stanovanjski hiši. Maja letos so s pomočjo vrhniške industrije usnja, ki ima svoj obrat v Šmartnem. in kolektiva osnovne šole končno le odprli še eno varstveno ustanovo. Prostore zanjo so uredili v zadružnem domu v Šmartnem, odstopila pa jim jih je delavska univerza. Kako potrebna je bila v Šmartnem varstvena ustanova, pove podatek, da se je septembra vanjo vpisalo več kot 40 malčkov, v glavnem otrok zaposlenih žensk v obratu usnja Šmartno.

Čeprav je zdaj v Litiji že 105 otrok vključenih v predšolsko varstvo, pa so potrebe še znatno večje. Novoustanovljena skupnost otroškega varstva se je že lotila uresničevanja na pomlad letos sprejetega programa. Najprej bo pripravila vse potrebno za gradnjo nove, sodobne varstvene ustanove, ki jo bo obiskovalo najmanj 70 otrok. Sredstva iz sklada je skupnost naložila v banki, s čimer si bo pridobila možnost, da najame kredit, računa pa tudi na pomoč republiške skupnosti otroškega varstva, predvsem pa na solidarno pomoč vseh tistih litijskih delovnih kolektivov, kjer je zaposlenih večje število žensk. V zvezi s tem na občinskem sindikalnem svetu v Litiji poudarjajo, da kolektivi so in bodo zagotovo prispevali del sredstev za te namene, saj se samoupravni organi zavedajo pomena organiziranega varstva otrok svojih zaposlenih članic kolektiva.

V Litiji predvidevajo, da bodo novo varstveno ustanovo začeli graditi prihodnjo pomlad in jo izročili svojemu namenu že leta 1972, ko naj bi začeli z gradnjo druge podobne ustanove. Tako v litijski občini predvidevajo, da naj bi imeli leta 1975 v organiziranem varstvu najmanj 300 malčkov.

-m-

Za letošnje jubilante v kranjski »Savi«

Pretekli teden so v kranjski »Savi« slavili. Kot že 7 let zapored, so tudi letos povabili vse jubilante na slavnostno večerjo v novi hotel »Creino«. Jubilanti pravijo v »Savi« vsem, ki so v podjetju že 25 ali 20 let, pa tistim, ki so stari v tem letu 50 let in so najmanj 10 let med njimi. In še letošnjim upokojencem. Letos jih je skoraj osemdeset.

Nekam plaho so stopali v nov, kar preveč moderen hotel. Nageljček, ki so jim ga pripeli na vratih, in znani obrazi so jim vrnili domačnost. Pri bogato pogrnjeni mizi jih je pozdravil generalni direktor inž. Janez Beravs. Čestital jim je in se jim zahvalil za delo v podjetju, čeprav za svoja prizadevanja niso bili ustrezno poplačani.

Potem so jim zapeli Gorenjski fantje.

Predsednik sindikata Blaž Studen je razdelil priznanja »najstarejšim«. Štirje so dobili knjižna priznanja za 30 in več let dela v podjetju.

Antonu Omanu se je kar smejalo, ko je sprejemal priznanje. Aplavz pa mu je privabil solze v oči.

»Začel sem pred štiridesetimi leti,« je kasneje povedal. Leta 1930 sem v stari ‚Savi' začel s pospravljanjem dvorišča. Takrat smo delali le gumijaste pete, radirke in podplate. Potem sem delal po vsem oddelkih. Letos sem končal pri transportnih trakovih.«

»In kako je sedaj, vam je kaj dolgčas?«

»Dela imam dovolj. Sinu pomagam pri gradnji hiše. Samo zjutraj ne morem spati. Še vedno sem ob petih zjutraj lačen, pa včasih se mi sanja o tovarni. Če bi bil še enkrat mlad, bi šel gotovo spet v ‚Savo'. Sedaj še sploh, ko je vse novo in lepo.«

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Si bil v bazi?

— Ja, bil!

— Kje si se razgovarjal?

— Na vseh glavnih punktih.

— In kakšna je situacija?

— Določene strukture so dezorientirane...

— To je možno. Mislim pa, da si nabral tudi kaj pozitivnih elementov, ne? V javnost je treba priti z jasno platformo! Pokaži, kaj imaš! Štefka, dve kavi!

— Kje naj začnem?

— Kaj pravijo ljudje o našem gospodarstvu?

— Pravijo, da so gospodarska gibanja, kot sem si zapisal v beležko, v kvantitativnem smislu relativno ugodna. V celoti je indeks gospodarske rasti višji kot v preteklem obdobju. Vendar, da je ta pokazatelj relativen, ker gre za veliko stopnjo trenutne konjunkture in neupoštevanja poslovne discipline in izkoriščanja neurejenosti trga. Ob tej rasti pada stopnja rentabilnosti, ekonomičnosti, nematerialni stroški rastejo, akumulativna moč se zmanjšuje. Rastejo tudi investicije, kjer pada procent lastnega vlaganja gospodarstva in se povečuje bančni kapital. To kaže, da je v investicijah vedno manj ekonomskih odločitev. Likvidnost je na kritični meji, v nekaterih panogah pa se celo povečuje nelikvidnost. Gospodarski spori so vse pogostejši pojav in ukrepi, ki naj bi ta problem zajezili, so gospodarstvu prej v škodo, saj lahko delovne organizacije same določajo roke izplačil. Zaskrbljujoča je vedno večja stopnja inflacije, dviganja cen, saj takšna situacija vnaša negativnost v jutrišnji dan in prizadevanja za...

— Počasi, počasi! le kam se ti tako mudi? Globalna ocena je torej ugodna, ne. Do tam pusti, drugo črtaj! Pa o reformi in trgu?

— Pravijo, da se manevrski prostor gospodarstva zožuje. Vse več sredstev prelivamo iz industrije na druga področja. Pojavljajo se novi centri odločanja kot sile nad proizvodnjo, to je vse močnejši bančni in trgovski kapital Vse to ima negativne posledice za vero v moč samoupravljanja, ki se je v delovnih organizacijah zreduciralo le na...

— To črtaj!

— Prav! Dejstvo je, imam tu zapisano, da smo presegli vse tolerantne meje inflacije, deficita v zunanjetrgovinski bilanci, rasti investicij itd. Po vseh zakonitostih tržnega gospodarstva bo s tem prišlo do restrikcije, ki bo rodila težke socialne, politične in ekonomske posledice. V tržno gospodarstvo smo šli s prevelikim zaupanjem, premalo pa mislili na možnosti deformacij. Korupcija je vse hujša, samouprava se ponekod zapira sama vase in iz lastne koristi same delovne organizacije pristaja na špekulacije in zavestno kršenje predpisov.

— Hm, to zveni sila kategorično, dragi moj, in ne odraža stvari kot take. Ne rečem, da marsikaj povedanega tudi ni res, ampak v globalu stvari le niso takšne. V tem se menda strinjava, ne? Mislim, da bi bilo to treba zlasti upoštevati pri analizi situacije, ki jo terja republika. Saj razumeš, ne?!

— Seveda, kako ne!

— Prav. Potem pa kar začnite delati, da bo čimprej narejeno. V umirjenem tonu, prosim, če je mogoče!

— Prav!

*

— Kako si opravil?

Poznaš tisto rusko o božjem voleku, ki naj bi zletel skozi okno?

— Poznam! Kaj bi rad povedal s tem?

— Da je potem, ko so ruski leposlovci uskladili stališča o tej formulaciji, skozi okno skočil vol.

VINKO BLATNIK

DEMOKRATIČNO USKLAJEVANJE STALIŠČ

DOPISNIKI POROČAJO

● **ŠMARTNO OB PAKI:**

MODERNIZACIJA KAMNOLOMA TUFA

Podjetje Oljka iz Šmartnega ob Paki bo letos odpremilo iz kamnoloma v vasi Gorenje cementarnam v Sloveniji in na Hrvatskem nad 100.000 ton tufa, lahke luknjičave kamenine, ki jo uporabljajo pri proizvodnji cementa. Lani so začeli z modernizacijo proizvodnega procesa in najprej so namestili nov primarni drobilec, ki so ga izdelali v trboveljski Strojni tovarni. Zdaj pa nadaljujejo z modernizacijo, istočasno pa iščejo nova nahajališča tufa. Spričo povečane proizvodnje bodo zaloge v kamnololu v vasi Gorenje v nekaj letih izčrpane. Glavni odjemalci tufa so cementarne Trbovlje, Podsused, Umag in Koromačna.

(vš)

● **RAVNE NA KOROŠKEM:**

POMOČ OBČINI RADLJE OB DRAVI

Odbor za splošne zadeve delavskega sveta Železarne Ravne na Koroškem je na zadnji seji sklenil, da bo dodelil kot pomoč za odpravo posledic neurja v občini Radlje ob Dravi 10 ton železa. (ma)

zidar

KOČEVJE

splošno gradbeno podjetje

IZVAJAMO

VSE VRSTE GRADENJ
NA SEKTORJIH
KOČEVJE, RIJEKA IN LJUBLJANA
KVALITETNO IN SOLIDNO

GRADIMO STANOVANJA ZA TRŽIŠČE

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ČESTITAMO
VSEM DELOVNIM LJUDEM
IN POSLOVNIM PARTNERJEM!

ZA TAPISOME, PREPROGE, OBLAZINJENO POHIŠTVO

avto KOČEVJE

Ljubljanska c. 6

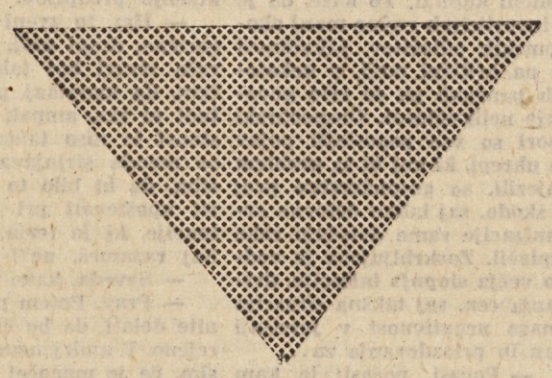

OPRAVLJA TUZEMSKI IN MEDNARODNI AVTOTRANSPORT

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM IN POSLOVNIM PARTNERJEM!

pohištvo in oprema za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

Zakaj tako radi pozabljamo na človeka

(Nadaljevanje s 1. strani)

DENAR JE — STANOVANJ NI!

»Tovariš predsednik! Po uradnih ocenah je v naši republiki trenutno na voljo več kot 10 milijard S-din sredstev, namenjenih za stanovanja, vendar stanovanja ne dobiš za noben denar. Ali to ne priča o skrajno neurejenih razmerah v stanovanjskem gospodarstvu?«

»Ugotovitev je, žal, točna! Prav zaradi tega, da bi uredili razmere na področju stanovanjskega gospodarstva, zdaj pripravljamo izhodišča za resolucijo o nadaljnjem razvoju tega gospodarstva. Naš republiški odbor bo skupaj s svetom za gradbeništvo pri Gospodarski zbornici SRS še pred koncem tega meseca pripravil posvetovanje, na katerem naj bi se pogovorili predvsem o problematiki financiranja stanovanjske gradnje, organizacije dela v gradbeništvu in o vprašanjih v zvezi z urbanizacijo naselij. Dejstvo je, da predvsem zaradi nerešenih urbanističnih problemov gradbena podjetja navadno ne morejo začeti z gradnjo na velikih kompleksih, kar bi bilo cenejše, in da zaradi tega sredstva dandanes ostajajo neizkoriščena. Seveda ne morem prerokovati, kaj bomo sklenili na tem posvetu. Sodim pa, da bomo do nekih rešitev morali priti. To je tudi naša dolžnost, če naj kot organizacija delavskega razreda vplivamo na boljši materialni položaj gradbenih delavcev. Le-ta pa je odvisen predvsem od programiranega izvajanja del na velikih kompleksih oziroma od delitve dela med njimi.«

»Ko že govorimo o tem, kakšno stališče zastopa sindikat v zvezi z nadaljnjim razvojem gradbeništva in industrije gradbenega materiala v Sloveniji?«

»Imamo predvsem dve pripombi. Gradivo o dolgoročnem razvoju teh dveh panog je zasnovano predvsem na razvoju tehnike in tehnologije, premalo pa upošteva človeški faktor, skratka človeka v procesu proizvodnje. To ni prav. Gre pa tudi za to, da razvoj slovenskega gradbeništva ne more temeljiti na ekstenzivni proizvodnji, ampak na drugi kvaliteti, to je v tem, da bomo morali začeti prodajati pamet, če se naj tako izrazim, in ne le mišičevje. Najbrž mi ni treba nikogar posebej prepričevati, da to v današnjih razmerah pomeni edino možno in tudi edino smotrno pot. Vemo namreč, da v Jugoslaviji trenutno manjka več kot 25.000 kvalificiranih gradbenih delavcev in da Slovenija ne more računati s tem, da bi kadre dobivala od drugod, kakor jih je lahko dobivala še v najbližnji preteklosti. To pa pomeni, da moramo razvoj našega gradbeništva usmerjati in spodbujati tako, da bo zaposlovalo sicer manjše število, vendar pa kar najbolj usposobljenih in dobro nagrajenih delavcev. Glede tega bi morali v celoti upoštevati samoupravne dogovore, kot so jih že sklenila podjetja slovenske gradbene operative in kot jih pripravljajo druge delovne organizacije, ki tudi sodijo pod okrilje našega sindikata. Nadalje gre za to, da bi morali čimprej — vsak s svoje strani — vplivati na nastanek večjih asociacij gradbeništva, ki bi znale bolj kot sedaj razdrobljeno gradbeništvo poskrbeti za organizacijo in delitev dela, doseči povezavo med panogami znotraj gradbeništva in tako v končni posledici vplivati na večjo produktivnost dela ter pocenitev gradenj.«

ZA DRUŽBENI DOGOVOR O TERENSKIH DODATKIH

»Zvezni odbor sindikata gradbenih delavcev in svet za gradbeništvo zvezne gospodarske zbornice sta že izoblikovala osnutek sporazuma o terenskih dodatkih. Znano je, da je pobudo za sklenitev takega dogovora dal RO gradbenih delavcev Slovenije. Kaj bi torej lahko povedali o tem dokumentu?«

»Rekel bi, da omenjeni dokument predstavlja koristno osnovo, na podlagi katere bi lahko izoblikovali družbeni dogovor o terenskih dodatkih. V javnosti namreč obstaja zmotno mišljenje, da terenski dodatki predstavljajo nekakšno posebnost gradbeništva. To pa še zdaleč ni točno, saj take dodatke poznajo tudi v gozdarstvu, elektrogospodarstvu, industrijsko-montažnih podjetjih itd. Delavci teh panog se na terenu seveda med seboj srečujejo; marsikdaj so zaposleni celo na istem gradbišču. Če pri tem višino terenskega dodatka in vse drugo vsako podjetje po svoje ureja, kakor je zdaj, delavci upravičeno negodujejo. Potreben bi bil torej družbeni dogovor, s katerim bi določili načela, na podlagi katerih bi podjetja potem med seboj sklenila ustrezne samoupravne dogovore. Stališče našega republiškega odbora je, da bi terenski dodatek moral predstavljati samo nadomestilo za dejansko povečane stroške, ki so posledica opravljanja dela na terenu. Vse drugo, kar je povezano z mobilnostjo delovne sile, pa naj bi kvantificirali v okviru analitične ocene delovnih mest. To torej pomeni, da bi tisti, ki dela ločeno od družine, ker je pač taka narava njegovega dela, moral za to dobiti ustrezni terenski ali bolje povedano ‚ločitveni' dodatek kot povračilo za višje življenjske stroške. Vse drugo pa bi moralo biti vračunano v osebnem dohodku.

V primerjavi s sedanjo prakso to pomeni veliko razliko. Marsikatero podjetje je namreč zelo širokosrčno pri terenskih dodatkih, obenem pa skopo pri osebnih dohodkih. Delavci ob izplačilu seveda gledajo končno številko in se niti ne zavedajo, da so oškodovani ter tudi ogoljufani. To spoznajo šele ob upokojitvi ali ob bolezni, ko jim je pokojnina ali boleznina odmerjena od osebnih dohodkov, ki pa v gradbeništvu neredkokdaj dosežejo komaj polovico ali največ dve tretjini povprečnega zaslužka, kot ga sicer delavec dobi. Mislim, da je razumljivo, za kaj pravzaprav gre!«

»To že, vendar dovolite še eno vprašanje: Ali vaše zavzemanje za to, da bi sklenili družbeni dogovor o terenskih dodatkih ne pomeni, da bomo razrešitev tega problema samo odložili? Drugič pa: kako ukrepati dotlej?«

»Mislim, da ne gre niti za odlašanje, niti ne za zavlačevanje. Stvar je v tem, da je tak dogovor o enotnih merilih potreben in da ga morajo izoblikovati vse panoge, ki poznajo terenski značaj dela. To pa ne pomeni, da bi smeli čakati na tak odgovor in zato pozabljati na urejevanje konkretnih vprašanj. Hočem reči, da bi se morala med seboj sporazumeti podjetja, ki gradijo v istem bazenu ali celo na istem gradbišču. Na novi hitri cesti objekt pri Verdu, na primer, gradijo 4 podjetja, ki so člani poslovnega združenja GIPOSS. Vsako podjetje ima svoj način izplačevanja terenskih dodatkov, dnevnic, nadur itd. Jasno je, da ljudje negodujejo. Temu pa bi se lahko izognili, če bi vsaj načelno poenotili urejanje teh zadev, kakor so, denimo, že storili na celjskem območju. Tako bi tudi po tej strani nastajala osnova za sklenitev omenjenih družbenih dogovorov in, kar je še važnejše, odpadla bi ena izmed ovir, ki preprečujejo hitrejše integracijsko povezovanje gradbenih podjetij.«

-mG

Kako obračamo dinar

V desetih letih se je povečal obtok denarja za 6,3-krat, povečale pa so se tudi hranilne vloge: za 15,5-krat ● Dve tretjini Slovencev ima na hranilnih knjižicah več kot dva poprečna osebna dohodka v republiki

V času razprav o uresničevanju reforme je mogoče večkrat slišati, da obtok denarja hitro narašča, kar pospešuje inflacijske elemente v našem gospodarstvu. Denar v obtoku se seveda ravna po vrednosti denarja, potrebah prometa in hitrosti obračanja denarja ter drugem, manj pa v sedanjih razmerah zelo močno vpliva tudi vrednost denarja, izražena z gibanjem cen in posledicami podražitev (življenjski stroški, osebni dohodki).

Podatki o količini denarja v obtoku v zadnjih desetih letih res kažejo veliko povečanje, zlasti če pogledamo samo gotovinski, ne pa tudi depozitni denar. Pred desetimi leti (leta 1960) je bilo v obtoku za 1.930 milijonov dinarjev denarja, sezdaj pa ga je kakih 12.095 milijonov, kar pomeni, da se je v desetih letih obtok denarja povečal za 6,3-krat. V času pred reformo je bilo povečanje manjše — letno po 21,8 %, po reformi pa letno po 23,7 %. Letos pa je približno 25 % več denarja v obtoku, kot ga je bilo lani.

NIČ KAJ DOBRO ZNAMENJE!

Vendar pa podoba našega gospodarjenja ni tako črna, kot jo kažejo te številke. Zelo naglo namreč naraščajo tudi hranilne vloge občanov. Pred desetimi leti, to je leta 1960, so znašale le 917 milijonov dinarjev, ob koncu leta 1969 pa že 12.927 milijonov (a konec marca letos 14.179 milijonov). To pomeni, da so se v desetih letih povečale za 15,5-krat. Še posebno naglo se povečujejo v letih reforme: vsako leto za 2 milijardi, lani pa za več kot tri.

Hkrati s povečanjem hranilnih vlog pa potrošniški krediti relativno upadajo. Do leta 1965 so bili večji kot hranilne vloge. Tedaj so se pa zmanjšali in šele leta 1968 so pričeli spet naraščati. Vendar krediti rastejo mnogo počasneje kot hranilne vloge; zdaj znašajo tretjino hranilnih vlog. V marcu letos je bilo na primer hranilnih vlog za 14.179 milijonov, potrošniških kreditov pa za 5.109 milijonov. Hranilnih vlog je od leta 1968 več, kot je denarja v obtoku.

V letošnjem letu se hranilne vloge še naprej povečujejo; nekoliko tudi potrošniški krediti, vendar v mnogo manjši meri, tako da ostajajo na višini 36 % hranilnih vlog.

Kar zadeva hranilne vloge so med republikami znatne razlike. Jugoslovansko poprečje je 676 dinarjev vlog v bankah in hranilnicah. Največ vlog ima Slovenija, namreč 1620 dinarjev na prebivalca. Sledita Makedonija in Hrtvaška s polovico manjšo vlogo na prebivalca, nato pa preostale tri republike: Srbija, Črna gora in Bosna, ki imajo hranilne vloge manjše, kot znaša njihovo poprečje za vso državo. Zlasti je malo hranilnih vlog v Bosni: na prebivalca le 321 dinarjev.

Vloge se vsako leto decembra najbolj povečajo: tedaj prebivalstvo najraje vlaga denar v banke in hranilnice. V letu 1969 na primer so se povečale v državi za 3.230 milijonov dinarjev, od tega samo v decembru za 850 milijonov. Tako je bilo tudi v drugih letih.

V Sloveniji povprečna vloga na eno hranilno knjižico presega 2,500 dinarjev, kar je več kot dvakratna višina povprečnega mesečnega zaslužka.

Računi kažejo, da se je v petih letih reforme povprečna hranilna vloga povečala za trikrat. Če računamo, da ima Slovenija 1,723.000 prebivalcev, potem pride na 100 prebivalcev 62,6 hranilnih knjižic. Ali z drugimi besedami: približno dve tretjini Slovencev varčuje.

Ti podatki pričajo, da smo začeli v času reforme dobro gospodariti, saj se je zaupanje ljudi v dinar bistveno okrepilo. Zato bi bila škoda, če bi ga še naprej spodkopavali z nenehnimi podražitvami, ki smo jim priča v zadnjem času.

V. B.

NA ROB TRETJI RAZSTAVI INDUSTRIJSKIH IN OBRTNIH IZDELKOV V SLOVENJEM GRADCU

Zanos in prizadevnost

V umetnostnem paviljonu v Slovenjem Gradcu so te dni odprli že tretjo razstavo industrijskih in obrtnih izdelkov podjetij iz Koroške pa tudi iz sosednjih dežel Avstrije in Italije.

»Tako torej ta prostor ni samo svetišče umetnosti,« je dejal na otvoritvi razstave inž. Franc Razdevšek, član republiškega izvršnega sveta, »marveč dobro služi tudi gospodarskim prireditvam. Menim, da je prav zato vsestranska korist še večja: občanom postajajo ti razstavni prostori vedno bližji, postajajo del njihove biti, saj jih vedno znova privabljajo zanimive prireditve. Težko bi lepše prikazali vso pestrost in bogastvo tvornosti na Koroškem, če ne bi bilo tako lepo sklenjenih, prostornih in svetlih razstavnih prostorov.«

Sicer maloštevilnim organizatorjem razstav industrijskih in obrtnih izdelkov v Slovenjem Gradcu ne manjka zanosa in prizadevnosti. Ob svojem poklicnem delu najdejo mnogo volje in žrtvujejo dosti prostega časa, da razstavo dobro pripravijo. Zato je tudi letošnja razstava izredno zanimiva, bogatejša od obeh dosedanjih ter je pravi odraz gospodarskega razvoja slovenske Koroške. Razen kvalitetnih izdelkov znanih koroških tovarn, kot so ravenska železarna, Fecro iz Slovenjega Gradca, Rudnik svinca in topilnica iz Mežice, tovarna oblazinjenega pohištva »Nova oprema«, tovarna meril TRISO iz Slovenjega Gradca in tovarna rezalnega orodja iz Prevalj ter drugih, ki s svojimi izdelki prav nič ne zaostajajo za evropsko kvaliteto, pa so se predstavila tudi mnoga manjša podjetja, zlasti pa številni obrtniki.

Ali veste...

...da se letno vrača v Jugoslavijo od 50.000 do 60.000 delavcev, vse več pa je tudi takih, ki bi se radi vrnili, pa ne dobijo zaposlitve. Glede na sedanje razmere v Jugoslaviji, ko potrebujemo 7000 kovinarjev, 40.000 gradbenih delavcev in več tisoč gostinskih delavcev, ne bi smeli pozabiti na »povratnike«. Vendar pa v zavodih za zaposlovanje za povratnike ne storijo ničesar. Tako so sami delavci, ki so trenutno na delu v tujini, predlagali, naj komite za vprašanja migracije poskrbi za primerno sprejemno službo. Po tem predlogu naj bi se s sprejemom delavcev ukvarjali zavodi za zaposlovanje ali pa posebni biroji za povratnike;

...da pripravljajo predpis, po katerem bi bankam povečali posebni davek na tisti del dohodka, ki ga izločajo za svoje potrebe, in sicer od 15 na 30 %. Zakonodajalci želijo na ta način zbrati dohodek, ki ni rezultat izključno njihovega dela, temveč ugodnega položaja bank v našem gospodarskem sistemu. Letno naj bi tako zbrali 100 milijonov N-din. Banke menijo, da ni nikakega razloga za sprejem tega predpisa, ker so njihovi zaslužki usklajeni z zaslužki v gospodarstvu, sredstva pa so jim potrebna tudi za modernizacijo. Sprašujejo se, zakaj se predpis nanaša samo na banke, ne usmerja pa se na ekstra dohodke tudi v drugih dejavnostih;

...da se je pred tremi leti v Jugoslavijo vrnilo 10.000 delavcev, ki so bili začasno zaposleni v tujini, lani je bilo povratnikov že 50.000, letos pa jih pričakujejo še večje število.

Referendum je uspel

Referendum, na katerem so člani Tovarne avtomobilov Maribor in Tovarne železniških vozil »Boris Kidrič« glasovali o integraciji obeh podjetij, je potrdil predlog o združitvi. Volitev se je udeležilo 95 % zaposlenih. Za integracijo je glasovalo v TAM 73,7 %, v TŽV »Boris Kidrič« pa 63,39 % vpisanih volivcev.

Skoraj 8700 ljudi bo torej v prihodnje uresničevalo svoje načrte z roko v roki, kar bo novi, veliki delovni skupnosti zagotavljalo zanesljivejšo prihodnost.

In zakaj so se pravzaprav odločili delavci obeh delovnih organizacij za ta korak? Tako v Tovarni avtomobilov in motorjev kot v Tovarni železniških vozil »Boris Kidrič« so delavci spoznali, da bo potrebno kar najhitreje z večjimi serijami poceniti proizvodnjo, da bo potrebno parolo »hitrejše in intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela« uresničiti v praksi! V obeh delovnih organizacijah so sicer že pred tem imeli lepe možnosti za intenzivno in dolgoročno sodelovanje z nekaterimi znanimi tujimi proizvajalci, vendar so bili oboji vsestransko prešibki, da bi izpolnjevali zahtevne pogodbe. Z združitvijo ljudi, proizvodnih sredstev in seveda znanja ter delovnih izkušenj pa bo to mogoče uspešno uresničiti.

Tovarna avtomobilov bo dvignila v petih letih svoje zmogljivosti od sedanjih 6675 na 13.000 vozil letno, Tovarni železniških vozil pa bo integracija zagotovila možnost preusmeritev in rentabilnejšo proizvodnjo ter postopen prehod v motorno industrijo. V ponazoritev ekonomske upravičenosti združitve obeh podjetij le en podatek: investicijski prihranek pri adaptaciji prostorov za proizvodnjo motorjev v TŽV znaša v primerjavi s stroški novogradnje TAM blizu 10 milijonov novih dinarjev!

Združeno podjetje se bo imenovalo Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor in bo od 1. januarja prihodnjega leta sestavljeno iz dveh samostojnih organizacij združenega dela: tovarne avtomobilov in tovarne tirnih vozil. Samostojni organizaciji združenega dela bosta imeli dve leti status samostojnih organizacij združenega dela v smislu pravnih oseb s samostojnim ugotavljanjem in delitvijo dohodka ter s svojima žiro računoma. Samostojno organizacijo združenega dela tovarne avtomobilov in tovarne tirnih vozil bo vodil generalni direktor. Koordinacijo dela med njim in samostojnima organizacijskima enotama združenega dela podjetja pa bosta opravljala pomočnika generalnega direktorja v obeh tovarnah.

U.

LIK

Lesna industrija
KOČEVJE

- ŽAGAN LES VSEH VRST
- ŠOLSKO IN OTROŠKO POHIŠTVO
- IVERNE PLOŠČE

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ČESTITAMO VSEM OBČANOM OBČINE KOČEVJE, KUPCEM IN DOBAVITELJEM!

DRAVOGRAJSKE DELOVNE ORGANIZACIJE NAJ BI ČIMPREJ IZDELALE PROGRAME RAZVOJA V PRIHODNJEM OBDOBJU

NE SAMO OBSTOJ, TEMVEČ USPEŠEN RAZVOJ

Čimprej bo treba začeti z oblikovanjem predlogov razvojnih programov ● Zagotoviti bo treba delovna mesta za vse, ki bodo odveč spričo modernizacije proizvodnje

Dosežena stopnja razvoja gospodarstva s področja občine Dravograd zadnja leta nekoliko zaostaja za uspehi slovenskega gospodarstva. Lani, na primer, se je v primerjavi z letom 1968 poslabšalo delitveno razmerje dohodka, saj so za sklade namenili 2 % manj denarja kot leto dni poprej. Zmanjšala so se tudi sredstva skladov, in to za skoraj 4 %, manjša pa je bila tudi akumulacija. Nekoliko boljši položaj je letos, vendar še zmeraj ne povsem zadovoljiv.

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti
poliuven
medex Ljubljana

V Dravogradu si zato prizadevajo, da bi v delovnih organizacijah čimprej izoblikovali programe razvoja za prihodnje obdobje, da bi tako poživili gospodarsko rast in odpravili nihanja v gibanju proizvodnje. Občinska skupščina je skupaj z občinskimi vodstvi družbenopolitičnih organizacij predlagala, naj bi predvsem v tistih delovnih organizacijah, ki zdaj sicer dosegajo kolikor toliko zadovoljive rezultate, dodobra preučili možnosti za usvajanje nove proizvodnje, s čimer naj bi si zagotovili v prihodnje ne samo obstoj, temveč tudi uspešnejši razvoj.

V Tekstilni industriji Otiški vrh pri Dravogradu so prvi začeli uresničevati to pobudo, saj so si tudi sami že dlje prizadevali, da bi preusmerili proizvodnjo. Ker dosedanja proizvodnja ni bila dovolj rentabilna, predvsem pa jim ni zagotavljala ustreznih osebnih dohodkov, so preusmerili proizvodni program. Z 1971. letom bo v Otiškem vrhu že stekla redna proizvodnja ženskih hlačnih nogavic, in to v sodelovanju z zahodnonemškim partnerjem. V podjetju IMONT razmišljajo o razširitvi dejavnosti in asortimenta, v dravograjskem Gradbenem podjetju pa nameravajo razširiti proizvodni program na osnovi gramoza, saj imajo osnovne surovine dovolj. V trgovskem podjetju Ojstrica računajo z ureditvijo več novih specializiranih poslovalnic, da bi s tem vsaj deloma zajezili odtok kupne moči v druge kraje. V podjetju Monter Dravograd si prizadevajo navezati kar najtesnejše poslovno-tehnično sodelovanje z nekaterimi sorodnimi delovnimi organizacijami, ob tem pa posvečajo posebno pozornost nadaljnji specializaciji proizvodnje in prehodu na serijsko proizvodnjo. Tudi v Mizarstvu in tapetništvu računajo s specializacijo proizvodnje ter z uvajanjem serijske proizvodnje, v obrtnem podjetju »Mreža« pa bodo začeli proizvajati nekatere nove izdelke.

Seveda pa kaže omeniti, da v večini dravograjskih delovnih organizacij navzlic razmišljanjem o razvoju v prihodnje nimajo izdelanih razvojnih programov. S tem delom bo treba vsekakor pohiteti. In še na en problem kaže opozoriti: število zaposlenih v dravograjskih delovnih organizacijah v zadnjem času upada — tudi zaradi tega, ker v večini delovnih organizacij ob modernizaciji proizvodnih procesov niso prešli na delo v dveh ali v treh izmenah. Spričo predvidene modernizacije in avtomatizacije proizvodnje v delovnih organizacijah pa bo treba v prihodnje resneje poskrbeti za delovna mesta za vse tiste, ki bodo v delovnem procesu odveč. (ek)

inles
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

Ste slišali...

..., da statistični podatki iz lanskega leta kažejo, da je bilo v 150.000 zasebnih obrtnih delavnicah zaposlenih samo 40.000 delavcev, kar je 0,3 delavca na vsako delavnico. Očitno je, da lastniki privatnih delavnic ne morejo ogroziti socialnih in socialističnih pravic teh 40.000 zaposlenih, kot tudi 303.000 skupno zaposlenih v zasebnem sektorju (brez kmetijstva) ne more biti resna ovira, še manj pa kapitalistična konkurenca družbenemu sektorju s 3,6 milijona zaposlenih;

..., da je Mednarodna banka za obnovo in razvoj na zahtevo skupnosti jugoslovanskih železnic podaljšala uporabo kredita za modernizacijo jugoslovanskih železnic do 1. 3. 1973. Elektrifikacija glavnih magistralnih prog Jesenice—Titov Veles in Vrpolje—Sarajevo bo dokončana konec leta 1972. Z modernizacijo magistral bodo jugoslovanske železnice samo pri transportnih stroških prihranile letno 400 milij. N-din;

KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KO

Neuresničeni dogovori

Kakor na mnogih drugih področjih gospodarskega življenja, tako smo v času reforme tudi pri razvijanju sistema ekonomskih odnosov s tujino ostali na pol poti. Kaj vse bi morali storiti, je načelno že dolgo znano. Tako piše v dokumentih VIII. in IX. kongresa ZKJ in resoluciji zvezne skupščine, da bi morali znižati stopnjo carinskih in drugih neposrednih omejitev uvoza blaga in uslug, zmanjšati uvozne dajatve iz plačilno-bilančnih vzrokov kakor tudi odpraviti razlike med principi obtoka dinarja in deviz v procesu družbene reprodukcije, ob tem pa, razumljivo, sprostiti ekonomske zakonitosti v obtoku dinarja in deviz. Razen tega bi morali opreti sistem zadolževanja v tujini na kreditno sposobnost gospodarskih organizacij in poslovnih bank, uveljaviti vlogo narodne banke kot emisijske ustanove, pristojne za zunanjo likvidnost države ter razširiti možnosti uvoza in izvoza kapitala tudi s skupnimi vlaganji gospodarskih organizacij in poslovnih bank. V mnogo večji meri kot pred reformo naj bi uporabljali razvitejše oblike spodbujanja izvoza in uslug, razširili naj bi uporabo dinarja kot sredstva za mednarodna plačila in zamenljivost dinarja za inozemce iz držav s konvertibilno valuto, hkrati pa naj bi zmanjšali elemente bilateralizma v odnosih z državami, ki uporabljajo klirinški način plačila.

Vendar sta se ob teh načelnih opredelitvah že kmalu začeli uveljavljati dve mnenji glede dinarskega in deviznega obtoka v procesu družbene reprodukcije, zlasti pa glede vprašanja, kako doseči, da bi postal dinar konvertibilen.

V zvezi z vprašanjem, kako približati dejanski kurz dinarja administrativno določenemu, se pojavljata dve mnenji. Del gospodarstvenikov se zavzema za takšno spremembo sedanjega zunanjetrgovinskega režima, s pomočjo katere bi sedanji realni tečaj dinarja približali enotnemu tečaju, drugi del pa sodi, da bi morali doseči realnost tečaja dinarja z devalvacijo.

Očitno je, da se velja zavzeti za prvo stališče, kajti če smo sposobni in če imamo možnosti, da dosežemo približevanje dejanskega tečaja dinarja sedanjemu enotnemu tečaju, bi bila taka rešitev boljša, kakor pa se odločiti za devalvacijo dinarja, ki bi pomenila samo rešitev prehodnih težav, v naslednjem obdobju pa bi se spet pojavile ter terjale novo devalvacijo. Rešitev iz kroga devalvacije je le uskladitev vseh oblik porabe z možnostmi, proizvodnimi zmogljivostmi in rezultati dela.

V zvezi s področno usmeritvijo naše zunanje trgovine bi kazalo podpreti predlog, da bi se ob večji udeležbi izvoza na konvertibilno področje — ne smel znižati delež menjave z drugimi področji že zaradi morebitnih večjih gospodarskih zastojev na Zahodu ne. Menjava s klirinškim področjem sicer otežkoča prehod na konvertibilnost dinarja, vendar pa bi to dejstvo ne smelo odločilno vplivati na opredelitev smeri naših ekonomskih odnosov s tujino.

Glede zadolževanja v tujini pa naj bi obveljala izkušnja, da bi večji uvoz tujega kapitala sicer lahko precej prispeval k hitrejšemu razvoju, vendar nanj v sedanjih razmerah in pri sedaj veljavni zakonodaji ni mogoče računati. Zato bi bilo treba sprostiti predpise, ki urejajo uvoz tujega kapitala, hkrati pa zagotoviti, naj najemajo posojila in skrbe za njihova odplačila delovne organizacije same, s tem da naj bi večji del kreditov uporabile za obnovo in modernizacijo gospodarstva.

V. B.

V OBJEKTIVU

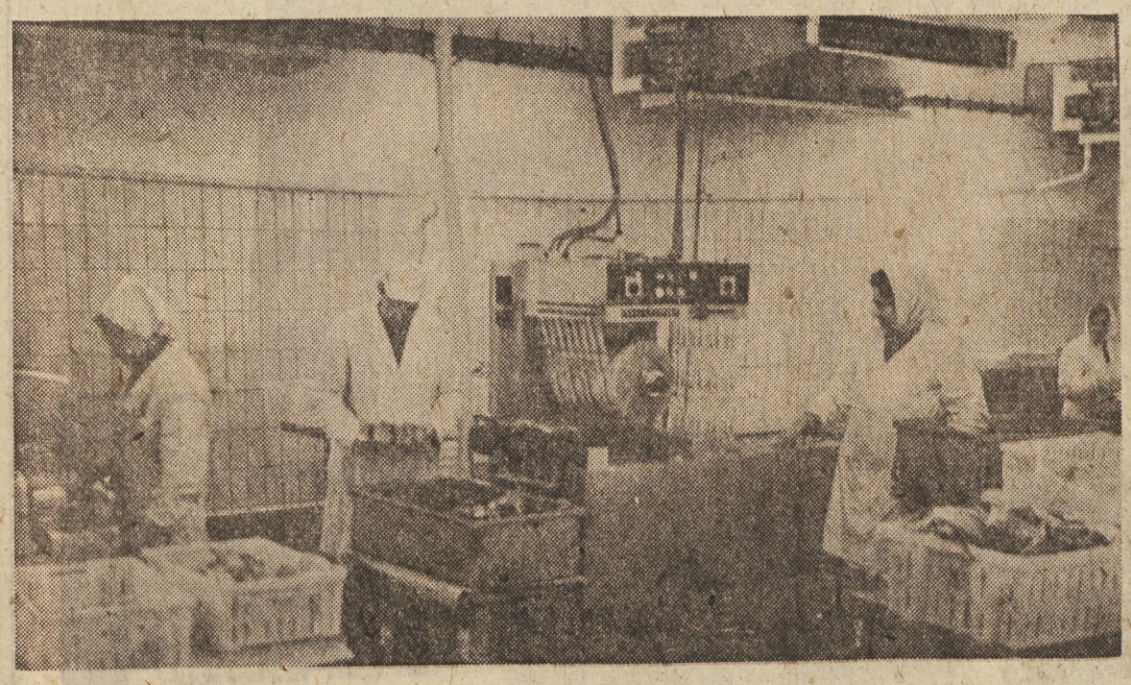

Gospodinje, ki kupujejo meso v trgovinah Mercatorja, lahko že nekaj mesecev jemljejo vakuumsko pakiranega. Tako meso ima obstojnost sedem dni in ne samo dva dni kot klasično pakirano.

Na novem vakuumskem pakirnem stroju Multivac zapakirajo 1200 do 1500 kg mesa in drobovine dnevno. Lahko bi ga pa 8 ton.

Poleg stroja imajo še avtomatsko tehtnico in blagajno. Res je, da je tako pakiranje še enkrat dražje, stroški namreč znašajo 1 dinar pri kilogramu, je pa boljše in lepše. Letos je tovarna mesnih izdelkov dobila za tako pakiranje oskarja za embalažo.

»Zdaj pa premišljujemo tudi o nabavi stroja za pakiranje mesa s kostmi,« nam je povedal pomočnik direktorja tov. Majerle.

Foto: A. Agnič

Prvi Nartalas boutiqe

Na pobudo proizvajalca lasulj in lasnih izdelkov tovarne kemičnih izdelkov »Ilirija« iz Ljubljane so minuli ponedeljek odprli prvi Nartalas boutique — prvo specializirano in strokovno prodajalno Nartalas izdelkov. V tej specializirani trgovini bodo prišle na svoj račun zlasti ženske, saj si bodo lahko izbrale kakršnokoli lasuljo ali lasni vložek v tridesetih najrazličnejših barvah. Kaj pa cena? Ta je resda danes za marsikatero dekle ali ženo še precej visoka, saj bo morala za lasuljo odšteti kar 450 N-dinarjev. Toda v P Supermarketu »Emone« so optimisti in zatrjujejo, da bodo zlahka prodali vse tovrstne izdelke. — M. Ž.

foto: A. Agnič

ljubljanska banka

nadaljuje tradicijo

zanesljivega bančnega servisa

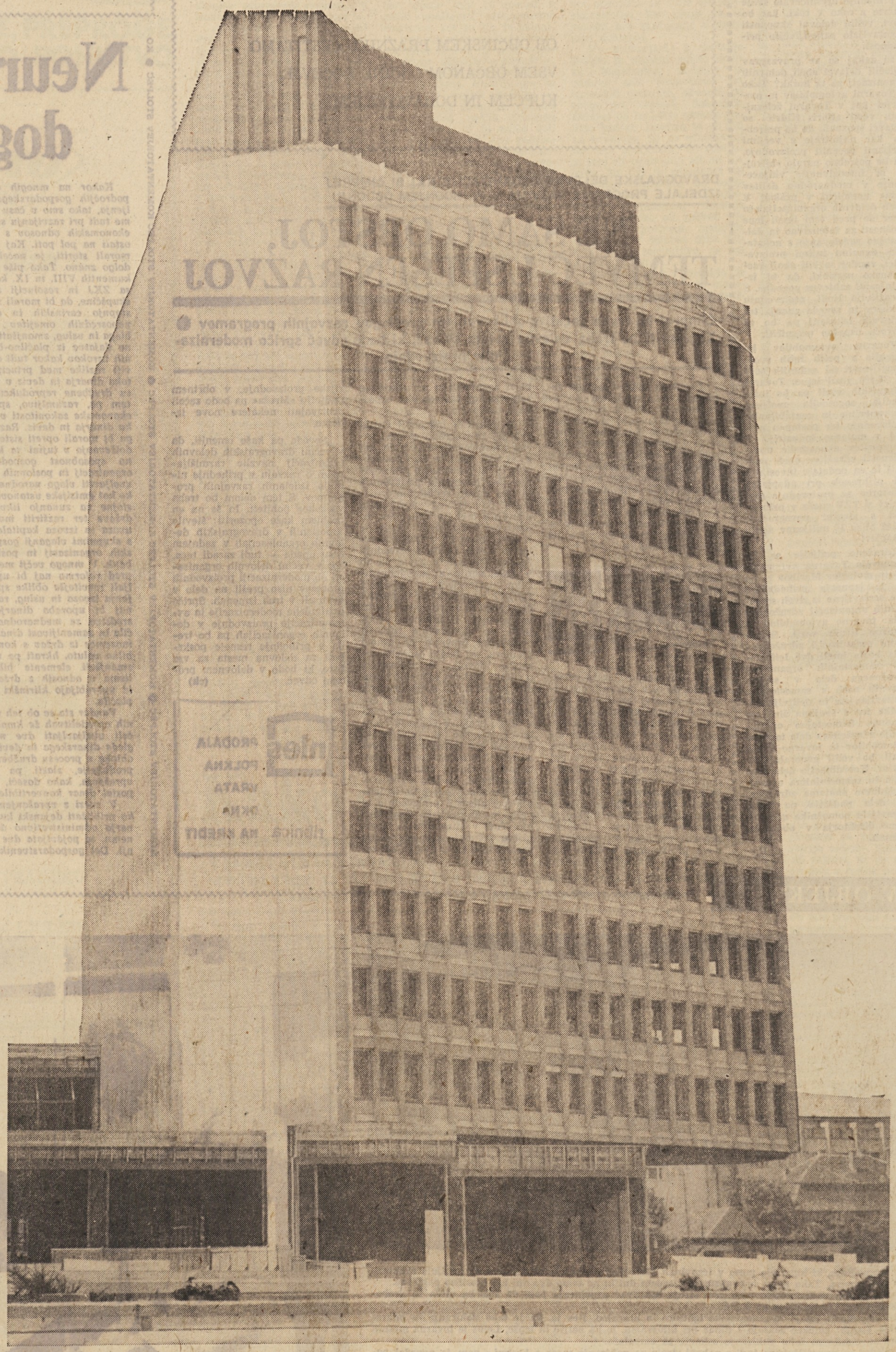

novo ime kreditne banke in hranilnice Ljubljana od 1. oktobra 1970 ● novo ime kreditne banke in

Slikoviti Gorjanci so bili minulo nedeljo prizorišče izredno zanimivih gorskih avtomobilskih dirk za državno prvenstvo. Za »Nagrado Gorjancev« so poslali prireditelji vabila kar 66 avto-moto društvom po vsej državi, medtem ko se je dirk udeležilo 57 izbranih avtomobilistov, ki so si na uradnem treningu pridobili pravico do starta.

Dirka je bila razpisana za šest razredov: nacionalni razred do 785 ccm (avtomobili domače proizvodnje), razred do 850 ccm, razred od 851 do 1000 ccm, razred od 1001 do 1300 ccm in razred od 1301 do 1600 ccm.

Rekord proge je postavil Goran Štrok, ki jo je prevozil v izrednem času

Nagrada Gorjancev za državno prvenstvo

3:39,64, medtem ko je že na uradnem treningu kar pet tekmovalcev porušilo lanski rekord gorjanske proge. Že v prvem teku uradne konkurence se je razvnel hud boj med našimi najboljšimi tekmovalci: Štrokom, Langom, Palikovičem in Šverkom. V dovršeni in drzni vožnji je končno zabeležil najboljši čas Goran Štrok z avtomobilom BMW 2002 TI alpina, ki je prevozil progo s poprečno hitrostjo 111 km na uro. S tem si je Štrok priboril tudi najbolj dragoceno priznanje na letošnji dirki za »Nagrado Gorjancev«.

Slovenski tekmovalci se na Gorjancih niso najbolje odrezali. Posebno v zahtevnejših kategorijah ne. Po eni plati je res, da sta imela že v prvi vožnji izredno smolo Verbič in Kump, po drugi pa drži, da so odnesli tako rekoč vsa prva mesta tekmovalci iz Beograda in Zagreba.

Organizacija velike športno-turistične prireditve, pod pokroviteljstvom Industrije motornih vozil Novo mesto, je bila izvrstna, saj so nastopajoči in tekmovalci odšli domov z najlepšimi spomini.

● HRASTNIK

V GORAH UREDILI KOPALNI BAZEN

Planinsko društvo Hrastnik-Dol, v njem so včlanjeni predvsem ljudje iz Steklarne in Tovarne kemičnih izdelkov, je v Gorah pred kratkim uredilo kopalni bazen iz plastične snovi, prvo tako napravo v zasavskih hribih. Bazen so uvozili iz Avstralije s pomočjo neke zagrebške turistične agencije. Sredstva za nakup v višini 35.000 dinarjev je prispeval kolektiv hrastniške Steklarne. Kopalni bazen je zložljiv, osem metrov dolg in prav toliko širok, globina pa znaša 1,30 metra.

Hrastniški delavci in z njimi vsi občani so veseli te najnovejše pridobitve, ki jim bo omogočala rekreacijo oziroma kopanje visoko v hribih. Bazen so namreč postavili ne daleč od planinskega doma, last planinskega društva Hrastnik-Dol.

V revirjih je planinstvo dokaj razvito, pogrešajo pa športnih in telesnovzgojnih objektov in naprav ob planinskih domovih. Zato pomeni iniciativa društva novost na tem področju, od katere si obetajo večji in bolj množičen obisk, predvsem v poletnih mesecih. Sicer pa, kaj bo lepšega, kot če se bodo delovni ljudje po hoji v Gore utegnili osvežiti in celo zaplavati po čisti vodi in nato posedeti v prostorih ali na balkonu planinskega doma.

Planinsko društvo je letos veliko storilo tudi za ureditev doma v Gorah. Napeljalo je novo zajetje za vodo, uredilo cesto za motorizirane turiste in goste in preureja tudi spodnje prostore doma, ki bodo še bolj privlačni, kot so bili doslej.

Zasavsko planinstvo bo nedvomno pridobivalo na pomenu in delovni ljudje bodo še raje prihajali v gorski svet, če bodo uprave domov poskrbele za razna igrišča in druge naprave. Žal vsega tega ne bodo mogli urediti brez podpore delovnih kolektivov, saj so take naprave zelo drage, pa tudi gradnja igrišč je vezana z velikimi stroški. Koordinacijski odbor zasavskih planinskih društev, zdaj povezuje že 11 društev od Brežic do Litije, ki imajo blizu 9000 članov, se sicer prizadeva pomagati upravam domov v zasavskih hribih, vendar so njegove možnosti omejene. Odbor dobro ve, da bodo domovi privabljali večje število delovnih ljudi samo tedaj, če bodo prostori v njih še lepše in bolje opremljeni in predvsem, če bodo nudili obiskovalcem razne oblike rekreacije, ne samo pozimi, pač pa v vseh letnih časih. Akcija za ureditev igrišč ob planinskih domovih se je torej začela in ureditev prvega kopalnega bazena visoko v hribih je vsekakor pomembna pridobitev.

-m-

Na posnetku je ekipa prosvetnih delavcev postojnske občine, ki je občinski zmagovalec v odbojki v okviru delavskih športnih iger, ki jih prireja občinski sindikalni svet. Ekipa je letos zastopala svoj sindikalni svet med drugim tudi na prvih delavskih igrah sindikatov Primorske, ki so bile to pot v Novi Gorici. Zasedla je tretje mesto in s tem dosegla največji uspeh postojnskih športnikov na DIS Primorske 70. — E. P.

● SLOVENSKA BISTRICA

Pričetek sindikalnih športnih iger

Na osnovi delovnega programa občinskega sindikalnega sveta Slovenska Bistrica je bil nedavno razpisan prvi del četrtih občinskih sindikalnih športnih iger.

Komisija za šport in rekrejo pri občinskem sindikalnem svetu se bo na ta del tekmovanja še posebno skrbno pripravila, saj stojijo pred njo pomembne naloge. Skupno z izvedbo občinskih sindikalnih športnih iger bo v letošnjem oziroma prihodnjem letu komisija organizator vseh športnih srečanj v okviru tedna bratstva in prijateljstva šestih hrvaških in slovenskih občin.

Medtem ko se je zadnjih občinskih sindikalnih športnih iger udeležilo skupno blizu 500 delavcev, pričakujejo letos v Slovenski Bistrici kar še enkrat večjo udeležbo. To nameravajo doseči z intenzivnimi pripravami kakor tudi novo obliko tekmovanja. Medtem ko je v minulih letih imela v rokah celotno organizacijo tekmovanj komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu, so sedaj prevzele to nalogo sindikalne organizacije.

V prvem delu letošnjih občinskih sindikalnih športnih iger bodo na sporedu srečanja v petih panogah: malem nogometu, ribolovu, atletiki, rokometu in odbojki. V drugem, spomladanskem delu iger, pa bodo delavci tekmovali v kegljanju, šahu, streljanju z malokalibrsko in z zračno puško ter v namiznem tenisu. V zimskem obdobju bodo seveda tekmovanja v smučanju.

Osnovna sindikalna organizacija z največ osvojenimi prvimi, drugimi in tretjimi mesti bo prejela prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta, medtem ko bodo ostale ekipe prejele diplome, pokale in priznanja za uvrstitve v posameznih panogah.

V. HORVAT

● VUZENICA

Mladinci so organizirali krajevno ligo v malem nogometu, kjer sodelujejo štiri ekipe. Odigrali so že prvo kolo, dosežena pa sta bila naslednja rezultata: Zg. trg — Cerkvenica 5:3, Naselje — Sp. trg 9:2. V. R.

Pred dnevi je bila v Ljubljani osma seja komiteja Izvršnega sveta SR Slovenije za telesno kulturo. Glavna točka dnevnega reda je bila razprava o prvem načrtu tez za pripravo zakona o telesni kulturi in o predlogu za izdajo zakona o nalogah in finančnih obveznostih naše republike do telesne kulture v prihodnjem obdobju.

O načrtu tez za pripravo zakona o telesni kulturi je poročal Krešo Petrovič, ki je gradivo, kot osnovo za javno razpravo, zajel v dvanajstih poglavjih. Teze vsebujejo poglavja o osnovnih načelih, obvezni telesni vzgoji, telesni

Potrebna bo široka javna razprava

vadbi, športu in rekreaciji, telesni kulturi v delovnih organizacijah, telesni kulturi v krajevni skupnosti, znanstveno raziskovalnem delu in strokovnih kadrih, prostorih in objektih za telesno kulturo, telesnokulturnih skupnostih, profesionalizmu v športu, finansiranju telesne kulture in družbenopolitičnih skupnostih in telesni kulturi.

Diskusija je pokazala, da je na telesnokulturnem področju še veliko nerazčiščenega in da so odprta še celo nekatera bistvena vprašanja, ki so osnova za izdajo tako pomembnega dokumenta, kot je temeljni zakon o telesni kulturi.

O vseh perečih vprašanjih na področju telesne kulture bo potrebna v prihodnje poglobljena razprava na osnovi izpopolnjenih osnovnih tez. V širokem posvetu naj bi sodelovali vsi tisti, ki bi lahko karkoli pomagali pri nadaljnjem razvoju telesne kulture, javna razprava pa naj bi zajela čim širši krog ljudi.

S misel udejstvovanja v telesni kulturi je v iskanju ustvarjalnih možnosti, v svobodnem izražanju in potrjevanju človekove osebnosti. Mladina se ne zadovoljuje več z vadbo, ki teži le za telesnim razvojem in pasivnim prilagajanjem organizma na spremenjene pogoje življenja in dela, temveč vztraja na takih oblikah športa oziroma telesne kulture, ki dopušča, da s telesnim udejstvovanjem razvija, meri in ustvarjalno potrjuje svoje sposobnosti.

Zato so šolska športna društva in njihove oblike dela pri šolski mladini vseh stopenj vse bolj priljubljena in množična. Hiter in številen porast šolskih športnih društev pogojujejo vse večje gibalne potrebe mladine, na drugi strani pa obstoječ učni načrt telesne vzgoje, ki ne dovoljuje svobodne angažiranosti otrok, ker je preveč usmerjen na učenje posameznih elementov, katerih funkcija je pretežno korektiva in preventiva.

V celotnem sistemu razvoja telesne kulture v SR Sloveniji sta šolska telesna vzgoja in delo šolskih športnih društev ovrednoteni kot primarni nalogi. Z načrtnim urejevanjem in rešitvijo teh dveh nalog postavljamo temelj množične telesne vzgoje, športne rekreacije in tekmovalnega športa v SR Sloveniji. Dolgoletna vrzel na tem področju kaže še vedno vse slabosti v telesni kulturi. Zaradi tega je tudi v srednjeročnem programu razvoja

Priljubljena oblika dela

telesne kulture Slovenije največji poudarek na osnovnem nosilcu telesne kulture, na šoli.

Že leta 1966 je tedanja komisija SRS za telesno kulturo sprejela sklep, da se zavzema za ustanavljanje šolskih športnih društev pri vseh popolnih osnovnih šolah, šolah druge stopnje in vseh visokih šolah, ki naj bi jih strokovno vodili učitelji telesne vzgoje in istočasno dopolnjevali šolsko telesno vzgojo s prostovoljno aktivnostjo. Osnovna naloga šolskih športnih društev naj bi bila torej ustvarjanje množične telesne kulture, ki bi se s svojim programom vključila v proces modernizacije učnega načrta šolske telesne vzgoje.

Na osnovi teh prizadevanj in konkretnih akcij Zavoda za šolstvo SRS je prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije leta 1967 sklenil, da je potrebno izdelati pedagoške normative in nov učni načrt. V priporočilu o nadaljnjem razvoju telesne kulture pa je na isti seji predlagal ustanovitev šolskih športnih društev na vseh šolah, ki naj postanejo temeljna torišča množičnega športa, telesne vzgoje in športne rekreacije.

Resolucija o telesni kulturi Zvezne skupščine je v celoti podprla ta prizadevanja, saj med drugim pravi: »Potrebno je poskrbeti, da bo postala telesna vzgoja na šolah aktualnejša in bolj učinkovita. Telesna vzgoja ne sme biti omejena le na učne ure in klasične oblike šolskega dela, temveč jo je treba vključiti tudi v izvenučne aktivnosti. Program telesne vzgoje je potrebno uskladiti s sodobno koncepcijo o telesni kulturi, s potrebami in možnostmi učencev. Delo njihovih organizacij za telesno kulturo mora postati množično, zato je treba bolje organizirati šolska športna tekmovanja...«

Pri uresničevanju teh ciljev sta v zadnjem času aktivno sodelovala zlasti republiški sekretariat za prosveto in kulturo ter republiška konferenca Zveze mladine Slovenije z namenom, da bi uskladili in poenotili sistem šolskih športnih društev in da bi stimulirali razvoj in kakovostni dvig šolske telesne vzgoje in s tem aktivnosti šolskih športnih društev. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo je imenoval odbor za šolska športna tekmovanja, republiška konferenca Zveze mladine Slovenije pa je razpisala tekmovanja za šolska športna društva v Sloveniji.

Raznolikost in posebnost dela pa kažeta potrebo po usklajevanju akcij na občinski in republiški ravni. Potrebno bi bilo namreč formirati ustrezno organizacijo šolskih športnih društev v občinah in republiki, ki pa po svoji strukturi delovanja naj ne bi bila samostojna organizacija, temveč zaradi tesne povezanosti z redno telesno vzgojo vključena v šolski sistem. Republiške in občinske organizacije šolskih športnih društev bi reševale širšo problematiko, nudile strokovno pomoč, usklajevale razne sisteme tekmovanj in podobno. Ne nazadnje pa bi bilo potrebno tudi izoblikovati strukturo organizacije, ki naj bo prilagojena osnovni in srednji šoli ter univerzi.

TIK
tovarna igel
KOBARID

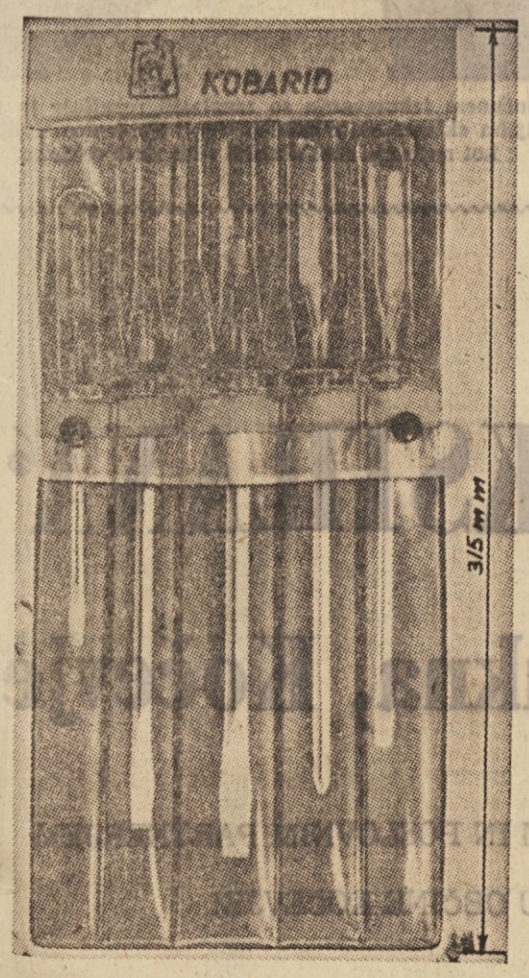

GARNITURE ORODIJ IN IZVIJAČI »TIK« SO KVALITETNI IN LEPO TER FUNKCIONALNO OBLIKOVANI.

KOVINSKI VLOŽKI VSEH IZVIJAČEV SO SPECIALNO KALJENI IN NIKLJANI, ROČAJI PA SO IZ PROZORNE IZOLACIJSKE MASE.

PREIZKUSITE UPORABNOST NAŠIH IZVIJAČEV!

G-62 Komplet izvijačev: ⌀ 4 mm, ⌀ 5 mm, ⌀ 6 mm, ⌀ 8 mm in ⌀ 6 mm križni

OB NAKUPU NE POZABITE

KAVA Special

MARKET

SUPERMARKET

NA POMOČ! GORI! V TRBOVLJAH...

V Trbovljah so se v nedeljo 27. septembra srečali na 1. republiškem tekmovanju industrijski gasilci. V predtekmovanjih, ki so bila po posameznih panogah, je sodelovalo 80 ekip. Na zaključno tekmovanje pa je prišlo merit svojo pripravljenost 46 ekip, od tega 7 ženskih. Med moškimi so zmagali in osvojili zlato sekirico gasilci iz Papirnice Količevo. Najboljša dekleta pa so bila iz anhovske Tovarne cementa in salonita.

Na stadionu v Trbovljah je bilo v nedeljo že od 8. ure zjutraj zelo živahno. Gasilne motorne črpalke, cevi, prepreženo po igrišču in vse živo gasilcev v polni »bojni« opremi. Žvižgi piščalk, rezka povelja desetarjev, tekanje tekmovalcev in natančna kontrola sodnikov.

Vsaka ekipa se je trudila, da bi nalogo opravila čim hitreje in brez napak. Kazenske točke so pomenile sekunde, ki so se prištele težko priborjenemu času.

Vsaka ekipa je tekmovala v treh disciplinah. V šolski vaji trodelnega napada, v taktični vaji kombiniranega požara in v reševanju testov.

Vodja tekmovanja tovariš Milan Vrhovc je bil s tekmovanje zadovoljen, posebno pa z udeležbo:

»V Sloveniji imamo 171 industrijskih gasilskih ekip. To je veliko premalo. Vsaj še sto bi jih moralo biti več. Podjetja bi morala veliko bolj resno jemati požare. Škode pri požarih v tovarnah so nevarno porasle. Samo v Kopru je bilo v letošnjem požaru za 45 milijonov, novih seveda, škode.«

»Rezultati današnjega tekmovanja so odlični,« je bil po tekmovanju vesel tov. Vrhovc. »Kar 31 ekip je doseglo normo za zlato značko, 7 za srebrno, 5 za bronasto in le tri ekipe so ostale brez odličja. To je uspeh!

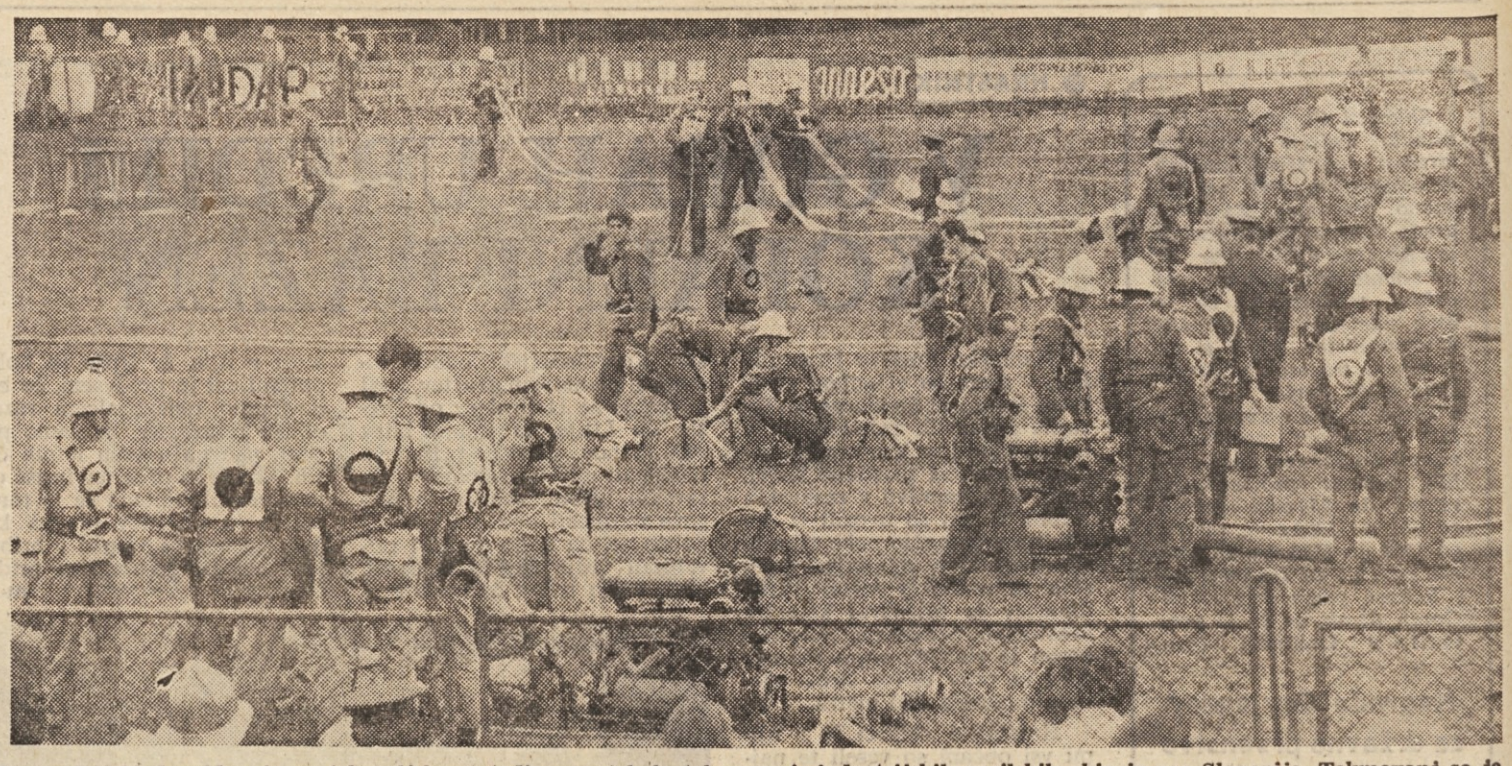

Ves nedeljski dopoldan je na trboveljskem stadionu potekalo tekmovanje industrijskih gasilskih ekip iz vse Slovenije. Tekmovanj se je udeležilo blizu 500 tekmovalcev...!

Na vsak način se moramo zahvaliti našim pokroviteljem: Tovarni glinice in aluminija Kidričevo, Colorju iz Medvod, Brestu iz Cerknice, Tovarni kemičnih izdelkov Hrastnik, Tovarni nogavic Polzela in zavarovalnici Sava.«

Najbolj zadovoljna je bila gotovo ekipa deklet iz Salonita, Anhovo. Poveljniku desetine Majdi Podbrščak se je kar smejalo.

»Lani smo bile v Ajdovščini druge, letos v Lokvah tudi, v Štorah pa prve in danes spet.«

Samo 12 deklet je v Salonitu pri gasilcih. Dve leti že vadijo. Res, da le pred tekmovanjem, pa so vseeno najboljše.

»Sedaj moramo biti vedno prve!« je pribila Majda in kar naprej ponovno prebirala diplomo, kjer je pisalo, da so najboljše.

Na poveljnikovo povelje — »V napad!« — se je vsak član ekipe, kolikor se je hitro dalo, lotil svoje naloge. Med prvimi nalogami pa je bila montaža cevi

Rezultati — moški:
1. Papirnica Količevo 828,5 točke,
2. Celuloza Krško 808,8 točke,
3. Predilnica Litija 808,2 točke,
4. Železarna Štore 806,6 točke.

Ženske:
1. Salonit Anhovo 722,8 točke,
2. Meblo, Nova Gorica 717 točk
3. LIO, Bled 713,6 točke,
4. Javor Pivka 708,8 točke.

Nekaj večjih industrijskih požarov minulih let:

LTH Škofja Loka — 5 milijonov N-din,
Tovarna čevljev »Jadran« — 5 milijonov N-din,
Kombinat lesne industrije Logatec — 5 milijonov N-din,
Železarna Ravne — 10 milijonov N-din,
Skladišče Prehrane v Ljubljani — 15 milijonov N-din,
Skladišče Luke Koper — 45 milijonov N-din.

Sekunde so dolge kot minute. Končno! Poveljnik enote iz tovarne usnja iz Vrhnike je dvignil roko. Vaja je bila zanje končana. Če je trajalo več kot 100 sekund, bo slabo...

Po kontroli sodnikov so dekleta iz anhovske tovarne cementa in salonita oživele: »Brez napake, brez napake! Vsaj zlata značka bo!« Ko pa je bila razglasitev rezultatov, so zvedele, da so najboljše

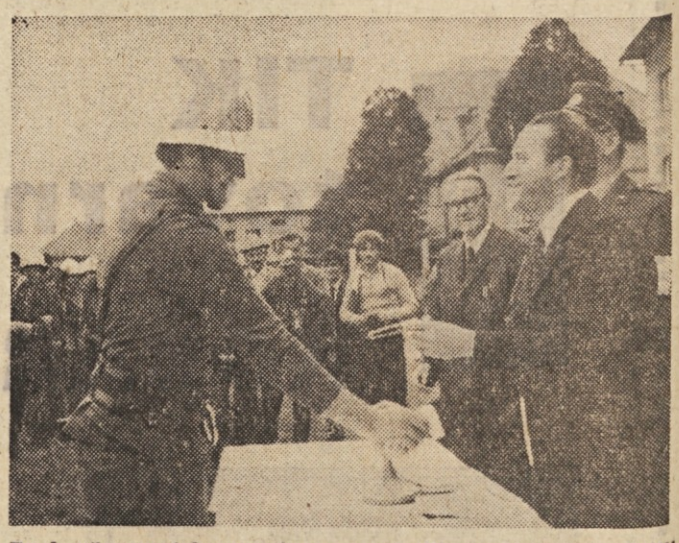

Po končanem tekmovanju so razglasili rezultate in podelili najboljšim ekipam zlate značke, enoti Papirnice Količevo pa kot najboljši moški ekipi tudi zlato sekirico

KEMIČNA TOVARNA KOČEVJE

»MELAMIN«

KOČEVJE

PRIPOROČA DEKORATIVNE PLASTIČNE LAMINATE »MELAPAN« ZA POHIŠTVO, OBLOGE STEN ZA ŽELEZNIŠKE VAGONE, ZA HLADILNIKE ITD.

IZBIRA PETDESETIH RAZLIČNIH VZORCEV V SVETLI, MATIRANI IN POLMATIRANI POVRŠINI.

VSEM OBČANOM OBČINE KOČEVJE ČESTITAMO OB OBČINSKEM PRAZNIKU!

„TEKSTILANA“

tovarna sukna, Kočevje

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN POSLOVNIM PARTNERJEM ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČINE KOČEVJE!

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din — polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in klišeji ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana